

І чужому навчаються, Свого не чураються... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА UKRAINIAN DAILY

Гредакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюз: 435-8740 Тел. в Нью-Йорку: BArclay 7-4125 УНСоюзу: BArclay 7-6337

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 25-го серпня 1966 р.

В АМЕРИЦІ

ПІДКОМІСІЯ ПРИ ПАЛАТІНІ КОМІСІЯ в справах протіамериканської діяльності схвалила проєкт нового закону, згідно з яким можна б було карати всіх тих, які допомагають Північному В'єтнаму, і які активно ворожо ставляться до американських збройних сил, які вислалися до В'єтнаму. В законопроєкті пороблено такі зміни, які не порушували б додатку до конституції про свободу промов. Пона Палатна Комісія вже схвалила проєкт своєї Підкомісії, але нема вигляду на це, щоб його схвалила Пона Палата Репрезентантів, а це тим більше тому, що представники Уряду, які зізнавалися в Підкомісії, заявлялися проти нового законопроєкту, кажучи, що теперішні закони вможливають карати тих, які допомагають ворогові, і які напастують збройні сили ЗДА.

ОРБІТЕР І ФОТОГРАФУС ЗЕМЛЮ після того, як прислав вже численні світліни Місяця, головно тих місць, де могли б осісти американські астронавти, які туди мають дістатися перед 1970-им роком. Фахівці з Землі наказали Орбітерів зробити світліни Землі, бо хочуть знати, як вона виглядає на фоток, зроблених із такої віддалі — 240.000 миль. Головно цікавляться науковці тим, як виглядає тма лінія, що відмежовує освітлену Сонцем частину Землі, від затемненої. Орбітер кружляє у віддалі від Місяця на 33 миль до 1,154.6 миль (найближча і найдалша віддалі).

ДЕМОКРАТИЧНИМ КАНДИДАТОМ НА ГУБЕРНАТОРА Нью Йорку буде голова Міської Ради міста Нью Йорку Френк О'Коннор, який вже має стільки голосів, що його вибір на Конвенції в Боффало 7-го і 8-го вересня запевнений. О'Коннор кандидується проти теперішнього губернатора республіканца Нелсона А. Рокефеллера, який старіється про перевибір на третю каденцію. Старіється це про номінацію на демократичного кандидата Ф. Д. Рузвельт молодший і Говард Семюелс, але вони не мають вигляду здобути номінацію. Рокефеллер вже почав виборчу кампанію в місті Нью Йорку і в горішній частині стейту. Він хвалиться своїми успіхами на становищі губернатора, називаючи чистою видумкою твердження демократів, що він планує видати на виборчу кампанію 20 мільйонів дол.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКСПОРТ ДО СССР і комуністичних сателітів в другій чверті цього року становив 41.6 мільйона дол., що було на 10 відсотків менше у порівнянні з першою чвертю, коли вивезено до європейських комуністичних держав товарів на суму 46 мільйонів дол. За треба пригадати, що в другій чверті 1965-го року експорт до СССР і його сателітів був зне-го менший, бо становив тільки 28.1 мільйона дол. Рільничі продукти вивозили до Східної Німеччини і Чехо-Словаччини, а шпери до СССР Румунії. Найбільший експорт був до СССР 12.4 мільйона дол., до Схід Німеччини — 10.8 мільйона дол., Румунії — 4.1 мільйона дол., Мадярщини — 2.2 мільйона дол.

У СВІТІ

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР НГУСЕН КАО КІ ЗАВІВ, що він готов виміняти на „верітній базі“ північно-в'єтнамських полонених за американських летунів, які знаходяться в північно-в'єтнамському полоні. У Південному В'єтнамі є 400-500 полонених воїнків північно-в'єтнамської регулярної армії, а американських пільотів, скопчених на території Північного В'єтнаму після катастрофи їх літаків, є кругло 80. Нгусен Као Кі висловив переконання, що коли б у Північному В'єтнамі переведено евакуацію над американськими пільотами, то це спровокувало б вибух третьої світової війни.

ПАКИСТАН ТВЕРДИТЬ, що Індія пересунула над його кордон цілу дружку піхотну дивізію та два панцерні полки. Подібні оскарження щодо збільшення пакістанських збройних сил біля провінції Кашміру, якою володіє Індія, роблять індійські власті. Індійсько-пакістанські взаємини знову погіршилися, бо ці дві держави не виконали постанови, яку підписали в Ташкентській декларації з січня цього року, що вони відкажуть свої війська на позиції з-перед 5 серпня 1965, отже з часу перед вибухом останньої пакістансько-індійської війни.

ЯПОНІЯ ВІДЧУВАЄ НЕДОСТАТКУ робочих сил. Її міністер праці передбачує, що в 1975 році бракуватиме 640.000 робітників. Є дві головні причини такого стану: раптової спадок народни і значно збільшений наплив молодих людей до високих шкіл. Проте японський уряд висловився проти імпортування робітників із чужих країн, зокрема з Південної Кореї, де панує безробіття.

ГРЕЦІЯ ХОТІЛА ЗАКУПИТИ В СССР 200-мегаватний генератор за 15.500.000 дол., при чому Совєти погоджувалися, що 12.500.000 будуть заплачені — грецьким тютюном. Однак Москва поставила дві передумови, які мають політичний характер: щоб в умову вставити так звану доларову клаузулу, а саме, про реасекрацію у випадку спаду вартості американського долара — це політична колючка в сторону Америки, — та щоб совєтські агенти закупували тютюн безпосередньо в його селянських продуцентів, — що дає б широке поле для большевцької пропаганди в Греції. Греція загрозила, що зірве переговори, коли Москва наполягатиме на тих передумовах.

НА НОВОГО АМБАСАДОРА ЗДА в японії ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИВ Алексіса Джансона, колишнього амбасадора в Таї (Сіям) і в Чехословаччині, а в останньому часі заступника амбасадора Генрі Кебота Ладжа в Південному В'єтнамі і заступника державного секретаря для політичних справ. На перелучанні в сенатській Комісії для закордонних справ Джансон заявив, що ЗДА не будуть старатися втратити Японію до будь-якої протикомуністичної коаліції, але вважають, що Японія все одно грає тмє щораз виразніше ролю лідера серед азійських народів.

У ШВАЙЦАРІ ПРΟΣЛАВЛЯЮТЬ, ЯК ГЕРОЯ, 33-річного альпініста Гері Геммінга, який на власну руку організував рятункову акцію щодо трьох німецьких молодих альпіністів, які застрягли на альпійському узбіччі у висоті 12.300 стп. Швайцарці відкликали були вже свою рятункову дружку і проголосили були розумки як безнадійні Рятункова дружина Геммінга вирятувала двох молодих німців і стягла їх в долину, як також перевезла тіло третього німецького альпініста, який згинув, коли старався рятувати своїх товаришів.

В ОБЛИЧЧІ ВАЖКОЇ СИТУАЦІЇ

Лідер республіканської меншости в Сенаті Еверетт Дірксен порозумівається з колишнім віце-президентом Річардом Ніксоном під час пресової конференції у Вашингтоні, на якій Ніксон виступав із вимогою відбуття загальноазійської конференції в справі В'єтнаму.

Айзенгавер планує подорож на Далекій Схід

Вашингтон. — Президент Джансон заперечив на своїй останній конференції 24 ц. м., наче б він просив був колишнього президента Д. Д. Айзенгавера відбутти подорож по країнах Далекого Сходу й Південної Азії. Однак він признає, що поголовно про план такої подорожі про нього не говорили, коли не давно амбасадор з Таї (Сіям) відвідав був Айзенгавера, коли той був у шпиталі. Джансон заявив, що він не може заперечити, що дійсно існує такий план подорожі, але й не заперечив цьому, а тільки обмежився до твердження, що такої подорожі не сугерував Айзенгаверові Уряд. За газетними коментарями Д. Д. Айзенгавер дійсно планує відвідати кілька далекосхідних і південноазійських країн, але не подано ще до відома ані часу, коли це має статися, ані не названо конкретно країни, куди Айзенгавер збирається їхати. За свого урядування, як президент, Д. Д. Айзенгавер мав офіційно відвідати Японію, але тоді японські комуністи счепили були з цього приводу такі авантюри, що Айзенгавер відмовився поїхати туди. З цього приводу подався був до дімісії тодішній японський уряд Нобусуке Кіші.

Джансон не виявляє своїх планів щодо виборів у 1968-му році

Вашингтон. — Президент Джансон не хотів виявити своїх планів щодо виборів у 1968-му році, коли його запитували про кандидатуру у найближчих президентських виборах, але він використав запити журналістів на це, щоб похвалити свого віце-президента Губерта Г. Гомфрі. Президент сказав: „Гадаю, що всі ви знаєте те саме, що я знаю, що віце-президент є гарною людиною і що він дуже добре виконує свій публічний уряд“. Але Президент не виявив, чи він скоче, що б Гомфрі був кандидатом на віце-президента на виборчому списку, який мав би очолити Джансон — як кандидат на президента. Заява Президента була одночасно відповіддю на передбачення колишнього віце-президента Річарда М. Ніксона, який сказав, що що Джансон в 1968-му році візьме собі на кандидата на віце-президента теперішнього ньюйоркського сенатора Роберта Ф. Кеннеді. Джансон відмовився дати відповідь на запит журналіста, який твердив, що опитування Американського Інституту Публічної Оінії Геллупа виявило, що демократи воліють б, щоб їхнім кандидатом на президента в 1968 році був сенатор Роберт Ф. Кеннеді, а не Джансон.

Президент закликає працевдавців і zatrudнених до поміркованости для поборовання інфляції

Вашингтон. — Президент Джансон заявив на пресовій конференції, що і бізнесмени і робітничі спілки повинні виявити поміркованість при збільшуванні цін на товари і при вимогах збільшувати заробітні платні, щоб помогти Уряду в борюванні інфляцію, яку видно в тому, що в липні значно збільшилися кошти прожитку. Джансон повторив в цій справі свою пересторогу, яку він недавно виявив у своїй промові у Лівінгстоні, Мейн, коли він сказав, що його Уряд рахує на те, що і працевдавці і zatrudнені самі будуть діяти так, щоб не збільшувати інфляційного тиску, і щоб не мусів до цієї справи вмішуватися Уряд та контролювати економіку. Та коли цього не буде, казав Президент, то Уряд муситиме охороняти публічний інтереси. Президент турбується збільшенням коштів на лікування, яке виявилось після першого липня, коли почав діяти закон про медичну опіку в рамках соціального забезпечення.

В Католицькому Університеті Америки у Вашингтоні започатковано навчання української мови і літератури

Філадельфія. — З Митрополитичі Канцелярії повідомляють, що на прохання архієпископа Кир Амаросія Сенишина, Філадельфійського Митрополита, звернене до Владиків Вільяма Мекдоналда, ректора Католицького Університету Америки, адміністрація Університету рішила впровадити з початком цього академічного року навчання української мови в Департаменті модерних мов і літератури університету. Виклади розпочне проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, й українська філологія буде поступово розбудована й викладами української літератури. Студенти зможуть дістати всі академічні ступені у цій ділянці. Впровадження української філології в Католицький Університет Америки, в славний понтифікальний Університет Америки, це новий успіх Української Католицької Митрополії на шляху систематичного розбудовування українознавчих студій в столиці ЗДА для питомців Української Католицької Семінарії.

ПРЕЗИДЕНТ СПРИЯЄ ІДЕЇ ПАНАЗІЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДЛЯ В'ЄТНАМУ

Вашингтон. — Президент Л. Джансон заявив на своїй пресовій конференції 24 ц. м., що він ставиться прихильно до ідеї скликання паназійської конференції задля заведення миру у В'єтнамі, однак відмовився прийняти сугестію колишнього віце-президента Річарда Ніксона, щоб Уряд перестав цікавитися можливістю скликання нової Женевської конференції в справі В'єтнаму. Президент потвердив давніше своє становище, що Уряд готов бути учасником кожної конференції у кожному часі і кожному місці, якщо тільки погодиться на це ворог, з ціллю заведення миру і ладу у В'єтнамі. Водночас Президент, відповідаючи на відповідний запит журналіста, рішуче заявив, що Америка не шукає постійних баз ані у Південному В'єтнамі ані в будь-якій південно-азійській країні. Журналіст поставив такий запит у зв'язку з пресовими повідомленнями, що ЗДА розбудовують летунські бази у Таї (Сіямі) і що ті бази будуть мати великі і міцні, що матимуть тривкий характер. Президент заявив, що урядові чиновники вже тепер при-

Де Голль виїздить до Африки і Південної Азії

Париж. — Французький президент Шарль де Голль виїздить в четвер, 25-го серпня ц. р. до Африки і Південної Азії, після чого він має вернутися до Парижа 12 вересня ц. р. Найважливішими пунктами, де він зупиниться, будуть столиці Етіопії Аддіс Абаба і Камбоджі — Пномпенг. Міжнародний світ особливо з напруженням очікує виступу де Голля в столиці нейтральної але комуністичної Камбоджі найближчої сусідки Південного В'єтнаму. Коментатори не виключають, що през. де Голль, який вистерігся критикувати в своїх промовах на терені СССР Америку, не відмовить собі тієї присмоніти на терені нейтральної Камбоджі. Фактом є, що де Голль, який є рішучим противником політики ЗДА у В'єтнамі, забрав з собою

Почали друкувати роман Кузнецова про Бабин Яр

Москва. — В літературному журналі „Юность“, який часом виявляє ліберальніший підхід до творів літератури, почав друкуватись роман письменника Анатолія Кузнецова про масове вбивство громадян Києва в 1941 році окупаційною німецькою владою на двитарі „Бабин Яр“. Вже давніше говорилося у СССР про цей злочин гітлерівських окупантів. В совєтській енциклопедії по-дано: „195 тисяч спокійних мешканців міста Києва були постріляні в 1941 німцями“. Як говорять урядові звідомлення і спомини очевидців, німці вивели були з помешкання громадян Києва на двитарі і там їх постріляли. Між постріляними були в більшості жиди, але масове вбивство охопило також українців й іншонаціональних мешканців Києва. Анатолій Кузнецов жив у той час у Києві, йому було тоді 12 років. Свій роман пише він на основі власних спостережень. Він описує, що в першому етапі окупації Києва в місті були спокій і деякі мешканці навіть вітали німців. На думку Кузнецова неспокійні ді почалися від того, коли німці вивисили плякати з написом, що „жиди є ворогами України“. 28-го вересня 1941 року німецька окупаційна

28-ий З'їзд Організації Державного Відродження України відбудеться в Лігайтоні

Нью Йорк. — У дніх 3-5 вересня ц.р. під час великого кінця тижня, зв'язаного з Днем Праці, на Оселі ім. О. Ольжина в Лігайтоні, Па, відбудеться 28-ий З'їзд Організації Державного Відродження України. З'їзд відкрис голова ОДВУ, проф. д-р Богдан Т. Гнатюк, а в ході нарад промовлятимуть голова ПУН ред. Олег Штуль, Жданович, голова ГУ УЗХ п-ї Марія Квітковська, голова Центр. Проводу

Українці в Югославії співпрацюють з українцями в Польщі і Чехословаччині

Варшава. — Як подас у Свіднику, в Югославії відбувся фестиваль пісні і танцю і там прибули українці з Польщі і Чехословаччини. Українська газета в Югославії „Руське Слово“ вітала в числі з 1-го липня українські громади у Польщі і Чехословаччині, а перш за все вітала з ювілеєм дві українські газети, а саме з десятиріччям „Наше Слово“ в Польщі, і з 15-річчям „Нове Життя“ в Чехословаччині. Згідно з репортажем кореспондента „Нашого Слова“ В. Верховнича з Югославії культурно і освітня праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українськом у письменникові Іванові Франкові, відбулись курси української мови й літератури, підчас яких студенти заслухали доповіді про українських письменників та доповідей на тему поселення українців у Югославії, як також доповідей з історії України про Гайдамаччину та з ділянки музики про українських композиторів. Величаво відбулось свято в честь Івана Франка 20-го липня з вичерпною доповіддю про життя і творчість поета і рецитациями його творів. В другій частині свята виступали солісти, дуети праця серед українців у Югославії все більше поживається. Відрадим явищем є те, що напрям їй дає молоді переважно студенти. В часі від 15-го до 25-го липня в боснійському містечку Прияворі відбулася традиційна десятиденна зустріч студентів українців. Ці зустрічі мають поживати культурно і освітню діяльність, зближити молодих інтелектуалів. Цьогоріч чна зустріч у Прияворі була присвячена українсь

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid of the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For UNA members monthly \$56.

Статті підписані їх авторами, не несуть відповідати становищу редакції.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Нобільшення рядів Армії

17-го серпня Сенат прийняв 66 голосами проти 17 за-конопроект, за яким Президент дістає повноваження, по-кликати до активної військової служби резервістів, не-ветеранів, на індивідуальній базі. За цією ухвалою всі резервісти із відбою військової службою менше 24-ох місяців, можуть бути покликані до війська. Таких осіб с тепер в Америці 656.500, однак рік іде в першу чергу про 133.000 з Національної гвардії й армійської резерви, які взагалі не переходили військового ви-школу. С в Америці 365.000 армійських гвардістів і ар-мійських резервістів, які мають за собою тільки 6 мі-сяців військової служби, замість обов'язуючих 24-ох міс-яців. Зате не передбачується покликувати резервістів з ле-тувства, морської флотії і морської піхоти, хіба спеціалі-стів в обмеженому числі.

Ця справа спричинила велике порушення у вій-ськових, політичних та широких громадських колах. Суть справи у тому, що війна в В'єтнамі поставила поважні ви-моги однаково щодо числа, як якості вишколу збройних сил. Американські збройні сили стаціонарні на різних континентах світу, з чого в одній Європі коло пів мільйона воїнів, летунів і моряків, і konieczність перекидання шор-из нових військ на в'єтнамський воєнний фронт, де до-кінця цього року має бути кругло 400.000 війська, це надзвичайне обтяження існуючих збройних сил. Виправді людський резервар в З'єднаних Державих пелетенський, можна сказати невичерпний — у другій світовій війні слу-жило в збройних силах ЗДА 16.353.659 осіб —, проте практично стан збройних сил ЗДА був ще в 1965 році обмежений до 3.229.738 осіб в усіх родах зброї, а принципі рекрутаційної служби дуже ліберальні, ще ліберальніше стосовані в дотеперішній практиці. Відкладання військо-вої служби на пізніше стосується різних категорій мо-лодих чоловіків, — їм дозволяється також зголошуватися добровільцями до 6-місячної військової служби з тим, що дальших 18 місяців відкладається до 8-ми років у так званій активній резерві, а найкращим доказом, як лібер-ально рекрутаційні комісії ставляться до рекрутів, свід-чить зала секретарі оборони Роберта МакНамара, що плянується покликати до війська передусім 40.000 таких рекрутів, що їх в рекрутаційних комісіях покищо з різних причин не прийняли.

Сам Уряд ставиться до вищесказаного Сенатом за-конопроекту офіційно холодно і стримано. Чому? Дуже ясно: покликування резервістів ніколи не було і не може бути популярною в громадянстві справою, воно має запах частинної мобілізації, а у виборчому році воно с, як висулю-ються деякі коментатори, «політичним динамітом». З другого боку — у зв'язку з війською у В'єтнамі та грізними можливостями, що їх породжує ця війна, — справи нобіль-шення рядів збройних сил «не об'їхати ніяким конем». І тому в цій справі забрали слово в останніх днях два най-вищі авторитети: президент Л.Б. Джансон, як головний командант збройних сил, і кол. президент Д.Д. Айзен-гавер. Президент Джансон був дуже обережний в окреслю-ванні плинів Уряду, однак признав, що треба Рекрутацій-ну службу зробити «справедливішою» і що фаворити об-мірковують «практичну систему невійськових альтер-натив рекрутації до війська». Однак згорти можна перед-бачити, що кожний плин, який заступає ба активну вій-ськову службу якоюсь іншою невійськовою службою, матиме дуже поважних противників, без уваги на вибор-чо-політичні моменти. Осв, наприклад, надзвичайно впли-вовий голова сенатської військової комісії, сенатор Річард Рассел, демократ з Джорджії, назвав «сворсним скан-далом» той стан, який вможливилося сотням тисяч молодих і здорових чоловіків відхилитися від 24-місячної військо-вої служби.

Д.Д. Айзенгавер в інтерв'ю для «Рідерс Дайджесту» не тільки натарував теперішню систему Рекрутаційної служби, але й подав конкретний плин її реформи. Він пропонує завести загальний обов'язок військової служби впродовж 49-ох тижнів, цебто одного року мінус три тиж-ні для ферій, з тим, щоб той 49-тижневий вишкіл пере-ходили дійсно всі юнаки у 18-му році життя, тільки з такими винятками, як умовні недорозвії чи поважні фізичні браки. Айзенгавер пропонує зберегти, очевидно, принцип дворічної військової служби з різними привіле-ями для добровольців. Колишній президент Д.Д. Айзенгавер підкреслює, що треба завести таку нову ре-крутаційну систему, яка відродила б серед усіх молодих людей глибоке зрозуміння гасел: «обов'язок, честь і бать-ківщина». І під цими його словами кожний мусить підпи-сатися обома руками.

Ярослав Курдик

„НВО ВАДІС, АФРІКА?“

В останньому десятиріччі на наших таких очах почали усамостійнюватися африкан-ські держави. На початку кожного такого усамостій-нювання дану країну розко-лисувала хвиля радисних по-чуттів. Всіх полонили, вті-ха, що врешті закінчилося колоніальне володіння і при-йшла довго очікувана доба незалежності, щоби нею на-солюджуватися. Але ця рад-ість, що зродилася була на чорному континенті на емо-ційному підложжі, мусила вже в дуже короткому часі поступитися перед реальною дійсністю. Виявилось, що отримати незалежність, та ще й у більшості випадків без жертвенної боротьби за-деї, дожити легко, але збере-гти її, зберегти свою власну, самостійну державу — це справа не тільки патріотич-ного ентузіазму, але в пер-шу чергу фаворити підготу-вати, щоб мати власні адміні-страційні кадри, свос вій-сько та господарську само-вистачальність.

Щоб, хоч приблизно зро-зуміти, в чому тайна теле-рішних криз та потрясень, що їх переживав майже ко-жна новоствалена держава в Африці, варто перечитати книжку Стюарта Клотте під заголовком «Африканський Колос» (Африкан Джант). Осв із цієї прецікавої книжки, яка сягає своєю змістом у найдавніше минуле африкан-ського континенту, довідус-мося, що це те, що повисло те-пер Дамоклевим мечем над кожною із новоствалених африканських держав, що існувало також за ко-лоніальних часів, це тепер відновлена племінна нена-висть. Знавці африканських племінних взаємин твєрдять однозгідно, що якраз оця племінна ненависть і нетерпимість стала впо-перек дороги прогресові у кожній новостваленій держа-ві в Африці. Вона галавським головним чином в однаковій мірі політичну, як і еконо-мічну «кристалізацію і ста-більність» тих країн. Осв ми с свідками, що в Нігерії на-стала політична анархія. Те саме діється і в Конго, де провінція Катанга, яку ніби приборкали з'єднані під правлінням центрального у-ряду у Леопольдіві, знову намагається відокремитися. Причина: племінна нетерп-имість і ненависть.

Племіні різниці почали виявлятися і приспілово р о з р о с т а т и також серед інших, менших африкан-ських держав. Вачимо, що Ліберія проявляє дуже силь-ні тенденції, щоби розколо-ти. Те саме переживав не-давностопалий Судан, де не-гритянське населення не хо-че визнати панування «му-сульманського старебрат-ства». Пережила подібну по-літичну конвульсію новопо-ствалена держава Урунді, в я-кій впродовж несповна року винищено ціле плем'я Ва-тусі. В Уганді і Бурунді теж розпочалася боротьба за заволодіння одних племен другими, а Кенія від самого початку свого постання не припинює війни проти Со-малі, не так за утотчення кордону, як внаслідку пле-мінної непоступливості.

Навіть Союз Африкан-ських Держав, який недо-взначно претендував на те, щоби стати «Чорними Об'є-динаними Націями», не в силі виконувати своєї ролі миро-творця і посередника, бо йо-го члени не слухають його вирішень. А на останньому засіданні того Союзу дев'ять південних новоствалених держав перевели свосрідну се-чесію і заявили, що вони так довго не співпрацюва-тимуть із Союзом, поки пів-нічні держави на чолі з С-єнтптом і Етіопією не при-йнуть накидуюванйй «стар-шобратської опіки». Хоч і як уряд Алжйру намагається приховати свої внутрішні розбіжності, проте в тій краї-ні існує сильний фермент, що погрожує громадянською війною. Причина: північні грієські племена бербєрійців домагаються рівноправнос-ті членства у центрально-му уряді Алжйру, чого не хочуть їм дати.

В Камеруні ведеться вже третій рік «пацифікацію» північних районів, які не хочуть визнати над собою вла-ді т.зв. «центрального уря-ду». Бо його члени це зде-більша люди, які ворожо на-ставлені до племен з півдня. Але найсумніший приклад політичної нестабільності дав згадана вже Нігерія. Ко-ли тому 100 років Англія заволоділа була тим обш-яром, вона намагалася кілька великих і десятки менших племен звести в якусь спіль-ноту. Англіїці післяли збїв-ліших нігерців до високих шкіль, навіть до Оксфорду і Кембриджу, а старшинам дозволено вчитися у воси-ній академії. За кордоном за-вально вважали, що коли у 1962 році те освічене поко-ління перебрало в свої руки владу в Нігерії, то та держа-ва із своїм природним ба-гатством і найбільшим, бо 56 мільйоновим населенням стане зразком для цілого чорного континенту Афри-ки. Але верства інтелігенції, яку вдалося виховати Англі-ї, виявилася «надто тонкою і слабкою, щоби охопити, очо-лювати і вести велику державу» Нігерію.

У січні цього року вибух-нув там перший спалах, спричинений племінною не-визністю, як армія перебрала владу у формі військової диктатури. Але армія, яка мала всього 8 тисяч воїнів, не тільки не зуміла зберегти зовнішній лад, а ще й роз-почала внутрішню боротьбу. Дійшло до того, що старши-ні і підстаршини із племе-ни Гасав і такі самі їхні вій-ськові побратими із племені Ібо, які це недавно перехо-дили в англійських військо-вих школах той сам вишкіл, почали винищувати одні од-них. Першими розпочали пе-реворот старшини із півдня з племені Ібо, підозріваючи, що найбільше плем'я Гасав, яке живе на півночі, хоче за-володіти цілою Нігерією. У згаданому повстанні вини-щено майже всіх вищих старшин з півночі, при-мером Валєву і чимало висо-ких урядовців, що були з племені Гасав. На чолі вій-ськової диктатури ставув ге-нерал Іронзі з племені Ібо. 29-го травня доля «відверну-

ТВЕРЕЗИЙ ГОЛОС

Серед літньої гарячки, за-ворушень по містах, страй-ків, бешкетів бітників і перед-виборчих маневрів знамен-ний виступ уступаючого а-мериканського амбасадора в Японії Едвіна О. Рішове-ра проїшов майже без уваги. Е. РішOVER — видатний знавець азійських проблем, один із найдібвіших амери-канських амбасадорів. На запит, чи погоджується він з сучасною американською політикою у В'єтнамі, відпо-вів, що в засаді погоджуєть-ся, але, оглядаючись на ос-танні 20 років, Америка могла знайти кращу розв'яз-ку в'єтнамського конфлікту.

Америка, на думку Рішо-вера, стала не на ту ногу за-раз по другій світовій війні, коли не проголосила ясно, що вона — за національне самовизначення азійських народів. Не зробила цього Америка, щоб приподобити своїм союзникам. Якщо б Америка, сказав РішOVER, мала можливість починати історію наново, вона мусила б базувати свою політику більше на локальних націо-налізмах, на регіоналізмі і на ширшій міжнародній спів-праці.

Характеристичне, що цей виступ Е. РішOVERа вміщено в пресі між ватажками про-виборчі кампанії і чергової вбивства психопатів, як дріб-ну, щоденну новинку, хоч перш виступ залуговув с на першу сторінку і на редак-ційний коментар. Сталося це не випадково, але з хо-лодного розрахунку тих сил, які не хочуть, щоб в'єтнам-ський конфлікт став перед народом у правдивій пере-писці. Бо вони прекрасно знають, що йдеться тут не тільки про цей конфлікт, але й про ґрунтовну ревізію а-мериканської політики по-другій світовій війні.

Своїм виступом амбасадор Е. РішOVERа пригадав, що Америка ступила по другій світовій війні не на ту ногу

лася». Північ перепела свою відплату, але у ще криваві-й формі. Під час бунту вбито не лише ген. Іронзі, але майже всіх старшин із племені Ібо; почалися масо-ві езекуції проти всіх «і-боівців», які були на півно-чі. Заради цього намага-вся полковник Говон, який не належить ні до одного із ривалізуючих племен і він перебрвав владу та створив ще одну військовою диктату-ру. Але в міжчасі країну о-горнула паніка. Населення із півночі, яке жило на пів-дні розпочало масово пере-селюватися на «двої корінні землі» і напакки, така сама мандрівка почалася із члена-ми племені Ібо, які втікають масово з півночі. А там до-голосу приїшла ще і «всв інша дрібнота». Один із за-хідних дипломатів виявив сумніви, що «Нігерія стоїть те-пер на вістрі ножа». Не знати в який бік повернеться її до-ля — у бік кривавої грома-дянської війни, чи може Ні-герія перестане існувати, як одноцїла держава. Крім Ні-герії (додав цей дипломат) переживуть у найближчому часі ту саму трагедію ще і-ші африканські новопоста-лі держави. У всіх них та сама хіба — брак держав-ницької зрілості».

Гр. Скит

● Старша донька Президе-нта Лінда Джансон була в Нью-Йорку у Видавничій журналу МекКолл, де відбула інтерв'ю в справі можливої праці. Ре-дактор Роберт Стейн відмовив-ся дати виєнення в цій справ-і. У вересневому виданні жур-налу МекКолл с стаття панни Лінди Джансон про археоло-гічну експедицію на Півден-ний захід, в якій вона брала участь. Вона має відбути кіль-ка інтерв'ю в справі майбут-ньої праці, бо вже закінчила студії і хоче працювати.

Леся Лісак

„САНТИМЕНТ“ І ВАКАЦІЇ

Кажуть, що українки зде-більша сентиментальні і ні-коли не хочуть забути, «як то було колись дома». Іх може розчулити навіть звичайний соняшник, бо він нагадує «родинні сторони», або якась пільна дорога, або якась вер-ба, похилена над річкою. А коли у вакаційний час вони подорожують, іх захоплюють не стільки туристичні аттрак-ції, як красивий, що нагаду-ють ті колишні, там дома. За-те іхні чоловіки йдуть із ду-хом часу, твердять, що не можна «лічно жити спомина-ми» і вський романтичний сентименталізм вважають виключно жіночим привіле-єм.

Не було б, мабуть, потре-би пригадуватися над цією справою, — бо хто може бути авторитетом у ділянці почувань? — якби не вака-ційна подорож наших знайо-мих — здається ви іх теж знаєте? — подорож, що в дечому змінила стандартні погляди. Виявилось, що не тільки жінки бувають «сан-тиментальними». Але не ви-переджуємо пойді.

Кажуть, що жінки, крім сентименту, відзначаються не абияким дипломатичним хистом. Якщо так, то наша знайома дуже «дипломатич-но» запитала свого чоловіка, як він хотів би провести ва-кації, хоч сама плянувала поїхати на одну з україн-ських відпочинкових осель, бо там і «рідна атмосфера», і багата знайомих, з якими можна загадувати «колишній лас». Проте, їй здавна була відома пісня про «згоду в сімействі», і вона хотіла, щоб чоловік теж був вдоволеній з вакацій.

«Жіноча дипломатія» цим разом не повелася: чоловік заявив, що воліє провести вакації інакше, як поперед-ніх років, що, замість сидіти в одній місцевості, яка має «родинну атмосферу», краще трохи поподорожувати. І що взагалі варто оглянути краї-ну і побачити трохи «туристич-них аттракцій».

Наша знайома ще раз при-гадала собі пісню про «згоду в сімействі» — і згідливо вибралася в вакаційну по-дорож.

Туристичні перспективи зде-більша говорили правду: всі захвалювані околиці таки варто було побачити... хоч доводилося проїздити щоден-но кількасот миль, а нічліги в мотелях не мали багато спільного з відпочинком. Але що туристка їй вгоди не завжди мусять іти впарі — а до того чоловік більше втомлювався, бо керував на-шою знайомою не на рік-кала. Можливо, що прої-хавши двісті миль упродовж одного дня, вона тихцем загадувала «колишній вака-ції»... тоді, коли можна бу-ло вигріватися під сонцем над якоюсь річкою, або си-діти в холодку під деревом, але в голосі про це не гово-рила. Якщо їзда рухливими гайвєями справляє чоловіко-ві приємність — хай так бу-де. Бож, «де згода в сімей-стві»...

Проте, одного ранку, по недоспаній ночі — всю ніч попри мотель шуміли вєле-тенські «троки» — чоловік відклав мапу і запитав: «Чи ти мала б щось проти того, якби ми десь зупинилися на день-два?»

— Зовсім ні, — відповіла згідливо жінка. — Ти ж зна-єш, що я завжди погоджу-юся з твоїми проєктами.

— Бо бачиш, — продовжу-вав чоловік, — варто б зна-йти якась місце, де було б тро-хи менше оцієї... моториза-ції, — він показав на гай-вєй, по якому не перестав-ли мчати автомашини. — Де було б трохи спокою і тиші і де не крутілись би весь час туристи».

Олеся ВЕРЕТЕНЧЕНКО

що в будучім воно б могло бути як-небудь інакше. От приміром, я бажав би на зиму прибути до Льво-ва, та що, відій, се так і останеться» (Там же, ст. 30).

З цих слів поета відко, в яких умовах працював наш геній з народження, перемагаючи такі життєві труднощі, що на них слабші люди могли б сто, разів замалювати назавжди. Треба пригадати, що перед пи-санням повісті «Борислав сміється» її автор пережи-вав і особисту глибоку трагедію (Ольга Рєшкетви вийшла заміж), двічі перебув у тюрмі і вже написав в червні 1880 року свос славне оповідання «На дні».

● Повість «Івась Новітній» не була закінчена за життя автора. Частину її надруковано аж після смерті автора. Це повість із тюремного життя. Її всього 53 сторінок в повному виданні Франкових творів (V, 361-396).

ЛУКА ЛУЦВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІАЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(61)

„Панити з вами не піду, того від мене не жадайте, але останує тут на місці“.

Оце слова одного з головних героїв, свідомого робітника Бенедя Синиці, коло якого групується май-же вся фабула найкращої Франкової повісті «Борис-лав сміється», яку Франко видавав у журналі «Світ» в 1881 і 1882 роках. Автор жив тоді на селі в Нагує-вичях і писав цей твір від числа до числа, а коли «Світ» на 22 числі в 1882 році перестав появлятися, то ця повість за життя автора не була докінчена.

Важко пояснити, чому так сталося, бож прецінь, як ми бачили, Франко цікавився повістю «Боа Кон-стріктор», і перевидавав її в «Зорі», а пізніше навіть основно її переробив для другого книжкового вида-ння. Тарас Франко пише, що «повість «Боа Констрі-ктор» сам автор доповнив прекрасним епізодом з жи-ття іншого спекулянта, і з огляду на це довелося міс-цями змінити загальну композицію».

Тарас Франко гадає, що «авторові не вдалася кі-

нець переробленої повісті», і що на «авторові поме-тився відступ від реалізму». (Тарас Франко. Про бать-ка, ст. 27). Ми бачили, що О. Дорошкевич писав про розходження Франка з «колишніми бюціалістичними переконаннями», коли працював над другою редак-цією повісті «Боа Констріктор». Тарас Франко про-це не пише. Але треба рахуватися з тим фактом, який заіснував після того, як Франко переробив свою повість про змія-полоза в 1907 році.

Можна тільки розмірковувати над тим, чому ав-тор занедбав повість «Борислав сміється», яка стала цілою програмою в нашій літературі і в мистецькій формі виявила перші спроби організації робітників, іх фондів та боротьбу, яку вели два напрямки робіт-ників, очолювані Бенедєм Синицею та Андрусем Ва-сарабом.

Франко почав писати «Борислав сміється» вліт-ку 1879-го року. У вересні того ж року він писав Оль-зі Рошкевичині, яка ще вважалася його нареченою: «Аж при кінці вакацій почав оце писати свою повість до «Нової Основи» (газета, яку мав видавати І. Фран-ко, Л. Л.) — «Борислав сміється». Це буде роман трохи на ширшу скалю від моїх попередніх повістей і побіч життя робітників бориславських представити також нових людей при роботі, — значить, предст-авити не факти, а так сказати, представити у розв'яз-ку те, що тепер існує в зароді. Чи вдається мені така робота, — не знаю, але я взявся до неї сміло, — тре-ба буде трохи понатужитися, ну, і очень дещо вийде.

Головна річ представити небувале реально серед бу-валого і в окрасі бувалого. Для того то я й відло-жив набіч «Івана Новітнього» (Т. Франко, ст. 28-29).

Вислаючої частини повісті «Борислав сміється» редакторів «Світу» Жанові Бєлєві, Франко деколи забував, що було в попередніх розділах, і писав до Бєлєв так:

Що діється з «Світом»? Чи друкуєш далі? Пришли перший аркуш, скоро буде готовий, бо я мав гадку дописати тобі ще до сего н-ру один розділ Борислава, а до сего потрібно б мені мати перед очима розділу XIII і XIV». В цім самім листі Франко писав ще Бєлєві: «Весною тутечки — значаться, не пишу нічого. Через свята також трудно буде, а треба буде ладити Борислава, чи як?»

В іншому листі до Бєлєв писав Франко про свос життя:

«Поганеньке тут моє життя, небоже, — раз у раз робота, котра вбиває мислі і томить мене так, що го-ді відтак забратися з силою до якоїбудь духової пра-ці. Так і чую, що моя «письменська снага» цєзас, що мені чимраз трудніше приходить що-небудь написа-ти, що чимраз менше речей мені удається. У мене тут багато позачинного, а ще більше позадумуваного, так, що ні часу, ні сили кінчити. А тут ще й недос-тача хоч скілько-небудь оживляючого товариства, недостача всього, що будить в чоловіці думку і дає які-небудь враження, одностайне, справді художє життя. А паче всего цілковита безнадійність на те,

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗДАГА

Остап Тарнавський

ЛІТЕРАТУРА ПІД НАГЛЯДОМ ІНКВІЗИЦІЇ

Передовий письменник Української Республіки, Микола Хвильовий, відчув і зрозумів увесь трагізм нового середньовіччя, що настало в Україні. Своєю відважним словом і своїм відважним життям він виразно вказав, що це большевицький догматизм став основою цього нового середньовіччя.

В такій дійсності існування літератури — це просто неможливість; а якщо ця література існувала й існує, то вона є предметом постійної і пильної уваги інквізитора, що дбає про однозгідність думок авторів із пунктами урядової догматики. Інквізитор працював і працює із жорсткою послідовністю; він знає, що кожна найменша поблажливість — це його власна смерть; і тому за кожну непокірність автор разом із своїм твором горів на автодафе.

Про українську літературу в час нового середньовіччя, що закінчується після утвердження большевицького режиму на теренах східної Європи, розказує Іван Кошелівець у своїй книзі „Сучасна література в УРСР“. Це вийшла саме друком у видавництві „Пролет“. Писати про українську літературу під совєтським режимом — це писати історію нової інквізиції, яка з притаманною послідовністю виконує своє катівське ремесло, і писати про подвиги відважних і мученицько наданих тих усіх, хто ставив правду вище за своє життя. Уже Сергій Ефремов, дописуючи останній розділ „Історія українського письменства“ („За п'ять літ, 1919-1923“) скаржливим початком підсовєтської літератури в повній свідомості безгладності: „Літературне наше життя за останні роки — писав він — минає так болісно, так нерівно, з такою напругою й так дошкульно для людей, що зникли вже здавна брати в йому безпосередню участь, що часто криком хотілося кричати чи то з болі та образи за письменство, чи на остерогу письменникам. І саме тоді уста прещірно заклапає, резонатора навкруж жадного, голос губиться тут же біля тебе.“

Ефремов безпосередньо сприймає удари совєтського наступу на українську літературу та видає свій першодіалог із перспективою п'яти років, що були ще початковими та і в деякій мірі експериментальними. Кошелівець має перспективу сорока п'яти років і має змогу бачити й оцінити цей період оком вдумливого критика і пильного спостерігача. Кошелівець теж старався бути об'єктивним, говорити мовою фактів, відкликаючись раз-у-раз до статистики, до цитат із підсовєтської літератури, і лише делікатною мережкою пронизує свій твір своїм літературним і мистецьким світоглядом, виплеканим на європейському літературознавстві. У висліді маємо книгу тонкої і правильної аналізи української радянської літератури, книгу про примарні роки діяння інквізиції, яка ще й далі існує. Кошелівець вийшов від огляду літературознавства, намагаючись знайти — як це й повинно бути — філософські й мистецько-естетичні основи літератури в Україні. Це лише шляхетне намагання, бо Кошелівець добре відомо, що таких основ там не знайти, що совєтське літературознавство побудоване на догматичних оцінках і на фальшуванні літературних процесів відповідно до цих догматичних потреб. Зреш-

тє збірник „Туга за мігом“, В-во „Ключі“, Нью Йорк 1966.

Е. Козак „Петлюриці“ (Темпера)

ньої не можна усталити. Тут знову такі імена, як Сергій Ефремов, Андрій Ніковський, Клим Поліщук, Павло Филипович, Микола Філянський і багато інших. Понад знову передових творців української культури мусів знищити інквізитор, інших розпорозити за заслання великої території, щоб решту поставити на коліна і змусити визнати догму.

Та все ж це найбільше змасакроване покоління письменників Радянської України — найцінніше і найбагатше. Кошелівець правильно вписує, що це покоління мало змогу заговорити ще до часу совєтської окупації, значить виявило свій талант і своє літературне обличчя ще до приходу інквізиторського трибуналу. Найкраще ілюструє трагічну долю цього літературного покоління особа поета Павла Тичини. Тичина дебютував, як глибоко національний поет, твор його генія і найбільше досягнення його життя — це „Соняшні Клярети“ — надхненний спів відродженої України. Це справа психоаналітиків визначити, чому у поета з такою великою вірагою для поетичної візії, такий був великий страх перед дійсністю. Можє знання історії й поетична інтуїція намалювала перед ним примарну картину середньовіччя, бо лише у свідомості про повернення середньовіччя міг поет писати про те, щоб „і собі г-л-цувати пантофлю папи“. Особа Тичини ілюструє ще другу сторону медалі: Тичина пророческо доказує, що під тотальною контролею інквізиції не може бути і наявності літератури. Цей великий талант, підпорядкуваний урядовою догматизмом, не дав ні одного твору, що його можна би привести під назву літературно-

Трохи інакше капітулював Максим Рильський. Він, як справедливо заявляє Кошелівець, не лише підписав контракт, Рильський визнає дійсність, підпорядкувався системі, але затримав людську гідність. Правда, Тичина — це стійкий поет і міг творити лише повно і щиро, в надхненні. Рильський — це майстер і вмів використати своє майстерство і в пізнійшій творчості. Рильський — це ладкий оборонець української мови і це велика його заслуга перед власним народом і особиста сатисфакція за пониження і капітуляцію перед насильством.

Кошелівець визначає чотири покоління письменників у теперішній Україні. Схарактеризувавши ролю першого, найстаршого покоління письменників на при-

А. Власенко-Бойчун

ДОРОГА ДО КИЄВА

Перший том мемуарів Уласа Самчука, „На білому коні“ (Бібліотека „Сучасності“, Нью Йорк — Мюнхен 1965. Стр. 234.) є неначе продовженням, вже в прямій формі його автобіографічних хронік, „Волині“ і „Юности Василя Шеремети“. Перша з них змальовує дитинство і юні роки автора (Володька) в умовах царського режиму і першої світової війни; друга показує рішальний переломовий рік в його (Василя Шеремети) дозріванні, в умовах польської заїманщини, на тлі перекреслених ідеологій — націоналізму і комунізму. Спомини, натомість, відзеркалюють вже зрілий і найбільш активний період життя автора, його одиссею, напередодні і під час другої світової війни.

В'їзд Богдана Хмельницького, на білому коні, на Софійську площу, — копія з образу Миколи Івасюка, була, побіч портретів Т. Шевченка й Івана Франка, найбільш популярною картиною в Галичині і Волині між двома війнами. Нею прикрашували не тільки громадські „бесіди“, народні доми, домівки молодечих і спортових організацій, але також міщанські світлиці і вітальні патріотичної інтелігенції. Саме так, а не інакше, узяла собі свій в'їзд до Києва українська молодь 30-х років, що жила в західних областях. Про це, зрештою, мріяли і молоді і старі, про це говорили, до цього підготувалися, щоб, вікниці, бути господарем, а не наймитом і рідній столиці. Тут і джерело назви першого тому мемуарів „на білому коні“ — очевидно — назва іронічна, тріюмфального в'їзду не було, він так і залишився у сфері мрії.

Самчук не тільки мріяв, але й пробував здійснити свої мрії. Мотив цей, червоно ниткою в'ється крізь його творчість, і Володько, і Лев Бойчук (головна постать роману „Кулак“) і Василь Шеремета мріяли про Київ. Перші два, як й автор, намагалися переступити совєтсько-польський кордон нелегально:

... Бо почалася ця дорога багато років тому і щойно тепер кінчається. У липні 1924 року, у товаристві двох майже забутих друзів, Миколи Шедрина і Лонгина Данилевича, коли я мав дев'ятнадцять років, я робив першу спробу дістатися до Києва. (Стр. 222.)

„Але наша хоробра виправка скінчилася ганебною катастрофою. Біля Лановця, на границі, серед темної дощової ночі нас ошелешило несподіване польське „стуй“: нас спіхали, везли назад до Крем'янича, передали „дефензиві“, багато питали, досить били, дома зробили трус... А головне — перервали і знівечили мою науку. Я повернувся з тієї ескапади аж у січні наступного року, отже рік пропав... прийшла військова служба, і новий нелегальний похід, на цей раз на захід і на цей раз щасливо“. (Стр. 223-224.)

Книжка „На білому коні“ складається з короткого вступу та одинадцяти розділів, назви яких відповідають змістові: „Щасли в а путь“, „Краків“, „Третя границя“, „Четверта границя“, „Волинська тиха сторона“, „Нарешті Державь“, „Наші будні“, „Німіці“, „Щось як дома“, „Понад шляхами“. Спомини починаються в'їздом з Праги в червні 1941 року, а кінчаються в'їздом до Києва, 26 жовтня цього року, отже неповних п'ять місяців. Однак численні ретроспективні вставлення, як наведена вище цитата, розтягають час мемуарів на сімнадцять літ (1924-1941). Спомини, отже, побудовані

Іван Кмета-Ічмянський

ТРІОЛЕТИ ЗАПІЗНЕНІ

Заграла в барвах карусель — і в танець ярмарок і діти.
На кониках, немов Марсель безжурний височив з осель...
Ціло життя так рідних сел, як тут, уміли ми радіти.
Заграла в барвах карусель — у танець ярмарок і діти.

Мов, сміється ярмарок гулький, дзвінка сіяє Україна...
Веселий з дитьми я такий.
Як золотого — три п'ятаки, а не пускаю їх з руки.
На каруселі радість пісня.
Мов, сміється ярмарок гулький, дзвінка сіяє Україна...

День „італійський“ пробудив від сну важкого тріолети,
і в'ялі жили накрутив,
мов, кров'ю юности налив.
Так, наче я ще й не жив...
О юність-мріє, де ти, де ти?
День „італійський“ пробудив від сну важкого тріолети.
1966, липень

Павло Неруда

КАЗКА ПРО РУСАЛКУ І П'ЯНИЦЬ

Усі оті павові там були,
коли вона ввійшла в кімнату, зовсім нага.
Вони попились і тепер пловали в неї.
Вона не розуміла того, вийшовши щойно з ріки — сирена, що збілася з дороги.
Образи падали на ніжне тіло діви і бруд прилип до золотих грудей.
Вона не зміла плакати — тому не плакала. І неодягнена була, бо нічого не знала про одяг.
І кожний з них татував її недокурком цигарки, чи загорілим корком та й ретозалив, аж качалось по доліній.
Вона мовчала, бо не зміла зоворити.
У неї очі кольору далекого козаника, а руки, наче різьблені з топазу, й уста шліфовані у ясну кокоралі.

Рантвово вона вийшла поза двері
зев — до ріки, де стала знову чиста:
заблудла, наче білий камінь по дощі.
І, не зирнувши навіть поза себе, поплила,
в ніщоту поплила, щоб не вернутись більше.

Переклав О. Т.

Чільський поет Павло Неруда, побувавши на 34-му Конгресі Міжнародного ПЕН Клубу в Нью Йорку в літі цього року, виступив з читанням своїх поезій, здобувачи призначення і захоплення американської публіки. Між іншими поезіями поет читав і вірш, що його подасмо тут в перекладі.

Обговорюють Шекспірові сонети

В серії „Перлини світової літератури“ вийшла у Київському видавництві „Дніпро“ книжка сонетів Вільяма Шекспіра в перекладі на українську мову Дмитра Паламарчука. Цієї книжки ми не мали нагоди бачити, але про неї появилася похвальна рецензія літературознавця Григорія Кочура в „Літературній Україні“ з 19-го липня. Рецензент пише, що „перекладами Шекспірових сонетів — справа надзвичайної складності; перекладачеві треба добре володіти віршем, бути вташеним у всі тонкощі сонетної форми, мати високу мовну культуру й нескінченний смак, щоб не припуститися ніякої фальші й не заплутатися в складному та химерному плетиві Шекспірових образів і зворотів“.

Тут ми пізнаємо автора „Волині“, до цього моменту був далекий, наче на екрані, зараз він є з читачем і оповідає йому найцінніші моменти своєї одиссеї: „Я повернувся назад і знов „ішов до церкви“ у Державні З Запоріжжя. Дуже знайомими стежками, на яких не було місяця, до якого б не торкнулися мої боці ноги. Спочатку перелаз з „нашої Гувіщини“ на „Мотрине“... А там уже вгору твердо, широко стежкою з виглядом на монастир праворуч, все вище і вище, аж поки не покажеться з-за гори позолочений хрест приходської церкви, який починає рости, аж поки не виросте у широку алюмінієвого кольору баню, що домінує понад зеленим простором садів“ (стр. 154).

І вікниці мета Самчукової дороги: „А так ми — у Києві, це ось осінь Святошинного, поміж ними вехтєнь дачі, а той он трамвай забіг: на що останню зупинку від самого Хрещатика. А з діймаю капелюх і мовчазно вітаю трамвай разом з всім яким, що бачать мої очі. І я вже не знаю, як це назвати, але в кожному разі моя дорога, як почалася у липні 1924 року, перемаже скінчилася. За цей час на сімнадцять планета зробила сімнадцять обертів навколо Землі“ (Закінчення на стор. 6-й)

Поет Богдан Нижанківський у Вінніпегу

Вінніпег. — До Вінніпегу Селкірк, відзначивши в той спосіб тридцятиріччя від видання першої збірки оповідань Богдана Нижанківського, що вийшла була під назвою „Вулиця“ у серії „Української бібліотеки“ у видавництві Івана Тинкора у Львові в 1936. Книжка „Вулиця“, яку критика прийняла високою оцінкою, зумовила місце для Б. Нижанківського в літературі, до якої він вніс описі цієї збірки новель „Актор говорить“ та збірки поезій „Терке вино“, „Шедристь“ та „Вагота“. — останньою в цій серії є видана у видавництві Ю. Середяка в Буєново Айрсі збірка „Вірші ліричні, сатиричні і комічні“. У тридцятиріччя своєї літературної діяльності Богдан Нижанківський підготував до друку нову збірку віршів.

ВОЛОДИМИР КАЛИН — ЗАБУТИЙ ДІЯЧ УКРАЇНСЬКОЇ СЦЕНИ

В історії українського театру ім'я Володимира Калина згадується, але ширшим колам громадянства воно мало відоме. Пригадали тепер цього передчасно померлого діяча сцени на Україні й надрукували статтю про нього п.н. «Погаслий талант» в газеті «Вільне життя», що її — передану редакції донькою п.п. Володимира Калина, Валеею Калин-Магмет, відомою українською артисткою в США, — передаємо нижче.

У багатьох театральних працях згадується ім'я талановитого актора і режисера Володимира Івановича Калина. Він стояв біля колик українського пореволюційного театру поруч з такими відомими митцями, як А. Бучма, Я. Бортник, С. Бондарчук, В. Василько, Л. Курбас, О. Рубчаківна, Г. Юра. Володимир Іванович Калин народився 19-го вересня 1896 року у Львові, але вже з першого року життя проживав з родиною у Тернополі. Його батько, за професією адвокат, був активним громадським діячем, сприяв розвитку культури рідного краю, був палким оборонцем безправних селян.

Молодий Володимир Калин виховувався в атмосфері любові до рідної культури, зачитувався творами Т. Шевченка, Ів. Франка Шкільними друзями Калина у Тернопільській гімназії були майбутній письменник Володимир Гжицький, артист Мар'ян Крушельницький, відомий актор і режисер Януарій Бортник та інші. Гімназістик очолював виступи в шевченківських концертах та аматорських виставах.

Поділ імперіалістичної війни перервали навчання Калина у Львівському університеті. Восени 1915 року він приходить у колектив «Тернопільських театральних вечорів», де одразу ж завойовує симпатії глядачів. Режисер труп Л. Курбас багато працює з юнаком і дає йому згодом провідні ролі. Як свідчать театральні афіші, що збереглися, першими ролями В. Калина на тернопільській сцені були: Олександр Дем'ян у «Ой, не ходи, Грицю...» Старичко, Карпо в «Суєті» Карпенка-Карого, Прокій у «Верховинах» Корженевського. Тоді на тернопільській сцені він зіграв до 40 ролей.

Головним режисером трупи з квітня 1916 року був Микола Бенцаль. Помічником режисера став Володимир Калин. Він також керує літературною частиною і балетною студією; багато працює над художнім словом, дикцією молодих акторів. Деякий час йому допомагає в цьому досвідчена оперна артистка Філомена Лопатинська, а пізніше — Ів. Рубчак. На сцені Тернопільських театральних вечорів В. Калин спільно з М. Бенцалем ставить, зокрема, «Циганку Азу» і «Паливоду XVIII століття».

Відомий артист Мар'ян Крушельницький розповідає: «Володимир Калин був митцем великого артистичного обдарування, закоханим у сценічне мистецтво, віддавав йому всі свої сили як актор, організатор, а згодом — як режисер...» Після розпаду «Тернопільських театральних вечорів» В. Калин у вересні 1917 року вступає до Молодого театру в Києві, під художнім керівництвом режисерів Л. Курбаса і Г. Юри, в складі цієї трупи подорожує по Україні. В 1917-1919 рр. на сцені Молодого театру створює реалістичні образи, серед яких відзначилися кавалер («Мірандіона» Гольдоні), Макбет («Макбет» Шекспіра).

Важання відвідати хворого батька привело В. Калина в рідний Тернопіль, де він у лютому 1919 року вступає у нову театральну трупу «Український театр» (згодом переіменовану у «Новий Львівський театр») під керівництвом М. Бенцала. Студійництвом В. Калина, Ів. Рубчак, О. Рубчаківна, Г. Юрчак, М. Крушельницький, Т. Демчук, Я. Бортник, Г. Бабіва.

На охопленій полум'ям громадянської війни України в тяжкі роки тифу і голоду Амвросій Бучма разом з В.

Володимир Калин

Калином формують обличчя Нового Львівського театру, шукають нового у репертуарі та художньому осмисленні сценічних образів... До самозабуття відданий сцені, Володимир Калин працює без втоми, надголубою проводить репетиції, часто у холодних приміщеннях, ставить «Молодість» Гальбена, «Саву Чолого» Карпенка-Карого, «Зимовий вечір» Старицького.

При театрі діяла школа актора, в якій А. Бучма давав практичні лекції ритмики, пластики й міміки, а В. Калин — дикції, деклямації і мови.

В січні 1920 року у колектив Нового Львівського театру вливається група акторів з колишнього Київського Молодого театру на чолі з Гнатом Юрою. В. Калин, якого більше вабило мистецтво актора, з радістю просить Г. Юру зайняти його посаду режисера. Разом з Г. Юрою, А. Бучмою, М. Крушельницьким, Я. Борником, композитором Б. Крижанівським та іншими Володимир Калин стояв біля колик, в які зародився у Вінниці 28 січня 1920 року сьгоднішній Київський академічний драматичний театр ім. Івана Франка.

У 1920 році В. Калин залишає театр ім. Ів. Франка. Ми бачимо, його у склад першого на Україні Державного театру Народного комісаріату освіти УССР ім. Т. Шевченка (тепер Дніпропетровський театр ім. Т. Шевченка), а згодом у Київському драматичному театрі. Е. складі останнього у 1920-21 роках Калин гастролював у Києві, Білій Церкві, Умані, Харкові.

Тяжкі роки громадянської війни підірвали здоров'я В. Калина. Тяжко хворий туберкульозом, він у січні 1922 року виїхав до батьків. Пропаючи з товаришами, вірив, що одужає і повернеться на Україну, де до речі залишилася його дочка Валентина. Та в 1923 році В. Калин помер у Тернополі.

В київському журналі «Барикади театру» за 20 листопада того року опубліковано великий некролог з фотографією В. Калина, написаний Г. Ігнатівичем, нині режисером Ужгородського драмтеатру. В некролозі писалось: «І нехай всі, всі шанують пам'ять дорогого нам товариша Калина... Нема Калина! Ви розумієте це? Нема тої людини, що дала так багато, що вміла так давати цінності. Згадати лише цей величезний обсяг його таланту... Колосально глибокий і глибоко інтелектуальний талант».

Невмишлена смерть безславно переписати велику людську красу мистця-громадянина Володимира Калина, який, відкриваючи нам сонце пречасного, згорів передчасно. Його ім'я залишається жити в думках і творіннях народу. Громадськість Тернополя шанує світлу пам'ять Володимира Івановича — одного з піонерів українського радянського театру. Впорядковано могилу мистця, його творчий шлях відображений в експозиції обласного краєзнавчого музею.

П. Медведик

Олександра ВЕРЕТЕНЧЕНКО

ШУКАЙТЕ

Давно вже набридли усі ті, Бог знає, які неблизькі. Ви ловите рибку у сіті. Лише в кабулатий водичі.

Але ж — неспівучу пам'ять, Яка б не була здорова. Прокоре вмі туманить. — Шукайте прозорого слова!

ЕКО НА ПЕРЕЛОМІ?

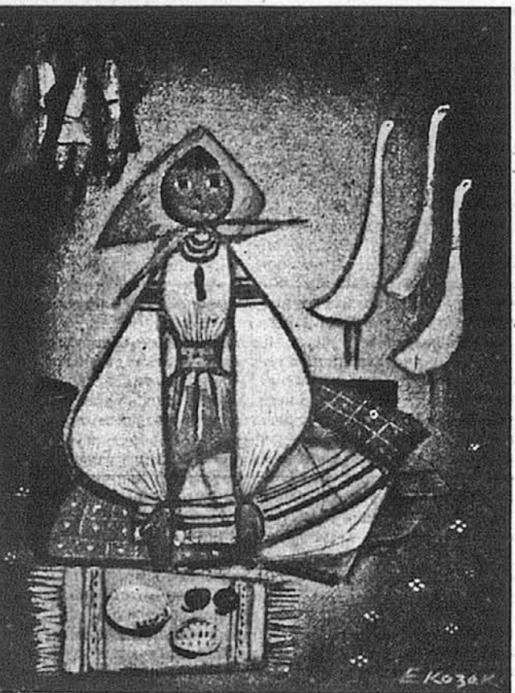
(З мистецької виставки, 2-го липня — 28-го серпня 1966, у залі павільйону «Ксеня», на Кобзарівці у Гантері, Н.І.)

Мистецька виставка Едварда Козака заскочила одного з нас своїми новинами, своїми мистецькими вартостями. Всіх виставлених праць було сімдесят. Всі виставлені твори мають усталений сюжет: історія, побут, стрілецькі й народні пісні. І саме в цьому велика заслуга мистця перед нашою суспільністю, а радше — перед нашою історією й культурою. У тонкій мистецькій формі він утворює наше велике минуле, виховує наш новий нарібок і передає ті цінності України нашій історії. Техніка, що нею мистецьке оруддя по-майстерськи, це чиста темпера й мішана техніка темпер, акрилик, молазкі. Напрямок — імпресіонізм, вдумливий конструктивізм, абстракт і сюрреалізм та свіжий, щирий примітивізм. С у нього і символіка. Либонь не помилюсь, як скажемо, що була на цій виставці — у нашому мистецтві взагалі новина: зручно й уміло використав мистецький мозаїк як уживання твору — «З Високого Замку», «Під Львовом» — і як декоративний засіб — «Гуцул повстанець» і ін. Як декоративний засіб часто зживали мистці 1300 і 1400

років — Віваріні, Кривеллі — вкладавши в мітри святків, що їх вони малювали, самоцітві, то дорогі метали. А в початках нашого віку мистець Антоніо Манчіні (помер 1931 р.). Коли його розсадував темперамент, у свої твори він вкладав куски червоного скла з розбитої пляшки чи матерію кольору, що йому підходив. Наш Еко живий мистець. Заскорузнути у формах минулих років він і не думає. Як візьмемо його творчість ще на рідних землях, потім у Німеччині, то він постійно вдмується у форму, в рисунок, у колір тої, у вигляд — стиль, у фактуру. Остання виставка це potwierdila. Він — як у 1900 р. сказав мистець футурист К. Карра — припускає у мисленні та свіжий, щирий примітивізм. С у нього і символіка. Либонь не помилюсь, як скажемо, що була на цій виставці — у нашому мистецтві взагалі новина: зручно й уміло використав мистецький мозаїк як уживання твору — «З Високого Замку», «Під Львовом» — і як декоративний засіб — «Гуцул повстанець» і ін. Як декоративний засіб часто зживали мистці 1300 і 1400

Сюжету Е. Козак не мінє, а згліблює його. Стиль у нього — що творить індивідуальність мистця! — в основі незмінний: Е. Козак. І в цій його силі, вияв його мистецької культури.

М. ОСТРОВЕРХА

Е. Козак «На вулиці гуси пасла» (Темпера)

Українські диригенти в польському біографічному словнику

Варшава. — «Наша Культура» — літературний додаток до українського журналу в Варшаві «Наше слово» подає в 7-му числі за липень про те, що в польському біографічному словнику диригентів, котрий видає 1964 р. окремою книжкою п.н. «Диригенти польські і чужі в Польщі 19 і 20 віку», подається дані також про українських диригентів. Статтю про це видання написав Кость Кузик і вона починається так: «Біографічного словника українських диригентів досі немає. В Українській Радянській Енциклопедії знайдено відомості тільки про небагато мистців диригентської палічки. Тому з великим зацікавленням ми взяли за працю відомого польського історика музичного руху Леона Тадеуша Блашчака «Польські й чужоземні диригенти, які діяли в Польщі в 19 і 20 сторіччях». Як виходить із статті Кости Кузика, у словнику вміщено близько 1100 біографій диригентів в алфавітному порядку з точними хронологічними і топографічними індексами. Тому, що автор книжки писав про диригентів з увагою до передсвітних кордонів Польщі, в склад якої входили і західноукраїнські землі, він включив до збірника й українських диригентів з території Західної України. В той спосіб польський автор виявив піонерів українського музичного руху в Західній Україні і подав біографії українських диригентів, з-поміж яких деяких постійно замовчує режимна преса і музикологія в Україні. У списку подано біографії Василя

Безкорвайного, Анатолія Вахиліна, Михайла Волошинького, Михайла Гайворонського, Романа Ганічак, Миколи Колесні, Михайла Косака, Станіслава Людєвич, Осипа Москвичова, Остапа Ніжанківського, Івана Охримовича, Антона Рудницького, Богдана Сарамаги, Омеляна Терлецького, Лева Туркевича, Сагена Форостини, як також згадані Людовина Гладіловича, який в попередньому році відзначав у Варшаві своє сімдесятиріччя. Згідно з думкою рецензента, всі біографії опрацьовані дуже старанно, де було можливим, при біографії подано бібліографію, як також імена українських диригентів подані в українській транскрипції. Подано також точні дані про діяльність диригентів. Ось наприклад, в довідці про Михайла Гайворонського подано не тільки дату і місце народження і смерті, про його спеціальність, про його студії і про його працю диригента і в Україні, і в США, куди він виїхав в 1923 і де помер в 1949, але подано й таку подробицю з його біографії, що в часі від 1914 до 1920 він був головним капелмайстром Українських Січових Стрільців. Ця точність і безсторонність інформації може тільки імпонувати. Ми знаємо, що на таку безсторонність не може дозволити собі теперішня «радянська» наука, чи преса в Україні. Там наприклад — з нагоди Франківського року — дуже часто появляється у різних виданнях світлина пам'ятника на могилі нашого Каянра, але ні в одному випадку

ЛІТЕРАТУРА ПІД НАГЛЯДОМ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

раїні, але завела його на найвищі щаблі політичної драбини, до становища заступника голови Ради Міністрів включно.

Вули і талаповиті письменники в цьому поколінні, перш за все Юрій Яновський, Микола Бажан, Леонід Первомайський, що ім вдалось пережити головний наступ інквізиції часів Постишева і Єжова, але під натиском цієї інквізиції, в обставинах постійного поліційного контролю вони не змогли повністю виявити свого таланту. В час тотального наступу москволюбного - совєтського режиму на Україну в тридцятих роках і перше і друге покоління було вже зрівняне. Письменників українського відродження, всіх тих, що намагались поповнити оркестру для концертного виконання радісної симфонії «Соняшних Клярнетів» розстріляли. Недобитків утиснули в літературній концентрації і примусили в цьому концентраку хвалити побут концентраку вигаданим партійним стилем соціалістичного реалізму та й писати похвальні пєани на славу партії за ласкавий дозвіл жити у цьому концентраку. 1932 року за постановою ЦК комуністичної партії СССР була створена єдина Спілка Письменників СССР, з підпорядкованою їй Спілкою Письменників України. 1934 року на з'їзді письменників у Москві проголошено соціалістичний реалізм, як єдиний стиль і єдину методу совєтської літератури. Людина відродження, людина українського ренесансу була вбиті, письменники опинились у концентраку з наканими таборними ригором та й дістали офіційно опіку інквізитора в особі Сталінового відпоручника Жданова.

Третє покоління письменників в Україні — це вже покоління концентраку. Це покоління не таке простолінійне відносно партійного догматизму, як вповні ігнорантне у всьому, що поза загатом партійної догми. Головними представниками цього покоління вважає Кошелівець Андрія Малишка і Михайла Стельмаха. Найбільша провина цього покоління — це фальш. Кожний рядок написаний під диктант партії — це фальшивка. Зрештою, і партія зовсім не заперечила цього фальшу. Вимагаючи від письменників писати у стилі соціалістичного реалізму, партійна догма так і визначила, що соціалістичний реалізм — це «показ дійсності в її революційному розвитку», цебто такою, якою хоче її бачити партія. Кошелівець із статистичною точністю показав цей фальш на зразку справжнього фальшування у Михайла Стельмаха. Стельмах написав був ще за життя Сталіна роман «Велика рідня». В цьому романі в патетичному стилі розхвалено побут українського села, запрятогоного у сільський концентрак — у колгоєп. Не бракує в ньому славослов'я на честь Сталіна. В 1958 році вийшов Стельмаха роман «Кров людська — не водичка». Тоді зчинився великий шум довкола цього роману. Стельмаха піднесли на позиції письменника всесоюзного масштабу. Кошелівець завдав собі труду і попрявччя два романи. Виявилось, що «Кров людська — не водичка» — це дослісно той самий Стельмахов роман, що мав давніше назву «Велика рідня». Викинені лише із тексту всі славослов'я на честь Сталіна. Кошелівець надрукував поряд себе відповідні фрагменти обидвох цих романів і виявив усе жалюгідну мерзотність Стельмаха. Нова кон'юнктура партії, що потребувала десталінізації, спонукала письменника до-

пуститись явної фальшивки, щоб лише догодити партії, щоб запобігти ласк і підвищенню на бюрократичній драбині. Фальш — це головна ознака тогочасної літератури дійсності в Україні. Фальш — не лише у творах письменників, які під тиском партійного догматизму фальшиво зображують совєтську дійсність у своїх творах, але фальш панує в опінії всіх літературних автів. Цей фальш яскраво відбивається у ставленні режиму до письменників, які були знищені цим режимом у роки Сталіньського терору. Деякі із цих письменників режимні догматики намагались реабілітувати, приписуючи їм ролі у «розвитку більшовецької культури й літератури». Та в цій реабілітаційній акції немає місця на тих найважливіших, що — як Хвильовий — думали ідейними категоріями і діяли в ідейному аспілі, скеровуючи боротьбу проти російського шовінізму і російського імперіалізму.

Четверте й останнє літературне покоління, в Україні вросло, як протест проти того фальшу, що розсіяв за пляном і під натиском партійного інквізитора. Молоді поети в Україні — шестидесятники, які і Хвильовий і його однодумці, скерували вістря свого виступу, проти фальшу. Віталій Коротич відкрито заявив:

Я — за чисте мистецтво, а мистецтво чисте тоді, коли роблять його і руками й думками чистими. Нове покоління, користаючи із делкої відлги і користаючи із десталінізації, що за її допомогою партія намагалась утриматись у рівновазі, висуло вимогу говорити щиро. Ці молоді письменники народились на кілька років до другої світової війни. Вони не бачили, того, як етап за етапом режим замикав своїх громадян у щораз твердіший концентрак. Вони виростили під враженням війни, що завжди розбухусччя то ляхі, чи теж добрі істинники; і почували себе свободніше і вільніше, ніж їхні батьки. Для цього покоління не існує поняття класового ворога, повагтя, що його вигравала партія в боротьбі з попередніми поколіннями. Ці нові письменники України навіть із довір'ям ставились до партії, вони хотіли почувати себе свободними громадянами, діяти як свободні громадяни з відкритим серцем. Але для цієї шляхетної широти нема місця в системі, що вся побудована на фальші. Партія, партійний інквізитор, який прикинувся тепер хитрим дорадником, зрозуміли загрозу. Партія воліла довірених бюрократів-апаратчиків, ніж талаповиту молодь. Не даром стільки шуму зчинилось, коли почали появлятися нові твори молодих письменників. Випробованою системою партія пустила на молодих поетів «своє гонччя пісччя» — як висловився Богдан Кравців, отих безталанних підлітків. Партія зразу зрозуміла, що тут справа не в самих віршах, чи оповіданнях. Тут справа в новій і живій думці, яка завжди небезпечна для тоталітарного режиму. Літературна молюдь України почала критикувати своїх старших представників за фальш. Ось молодий критик Іван Дзюба так висловився про вірші Малишка, рецензуючи присвячену Шевченкові книжку цього поета «Віщий голос»:

«Добре, що у книжці Малишка багато совість, що вона співають, свєствять, щєбечуть, витьохкують, сідують на плєччч. Але дєсь після десятиго, чи сотого соловейка наслідуючись перемстувати: все ж «віщий голос» Шевченка не так соловейком заливався, як «внл совою»».

Відважний голос молодих письменників України зраджує їх більше ширший, ніж дозволено у царстві інквізитора світлогляд, вказує на ті сумніви, що їх знає і літературна молюдь західного світу. Це нечлє відродження того голосу, що на нього відважився Микола Хвильовий своїм ключем ривняння на психологічну Європу, на широкий світ!

Такої нагоди не може допустити партія і тому не дивно, що нагана на молодих поетів стала такою сильною

Іван Франко був кандидатом на Нобелівську премію

Недавно я отримала листа із Стокгольму, — розповідає в «Літературній Україні» з 27-го травня Віра Франко, — про те, як Івана Франка було висуно кандидатом на Нобелівську премію 1915 року кандидатуру Івана Франка висунов д-р філ. Йосиф Застирець (львівський священник і письменник ред.) з Відня, підтримував її шведський історик д-р Геральд Гярні з Упсали. Серед інших претендентів того року були А. Франс, Р. Брандс, Е. Вергарн, Р. Роллан та інші.

У паперах шведської академії Нобелівського Комітету ч. 19, на стор. 5-7 читаємо:

«Число 4. Іван Франко. Високоповажаний Королівський Академік м. Стокгольм. Оскільки український університет для 35-мільйонного населення не відкривий — думали ідейними категоріями і діяли в ідейному аспілі, скеровуючи боротьбу проти російського шовінізму і російського імперіалізму.»

Четверте й останнє літературне покоління, в Україні вросло, як протест проти того фальшу, що розсіяв за пляном і під натиском партійного інквізитора. Молоді поети в Україні — шестидесятники, які і Хвильовий і його однодумці, скерували вістря свого виступу, проти фальшу. Віталій Коротич відкрито заявив:

Я — за чисте мистецтво, а мистецтво чисте тоді, коли роблять його і руками й думками чистими. Нове покоління, користаючи із делкої відлги і користаючи із десталінізації, що за її допомогою партія намагалась утриматись у рівновазі, висуло вимогу говорити щиро. Ці молоді письменники народились на кілька років до другої світової війни. Вони не бачили, того, як етап за етапом режим замикав своїх громадян у щораз твердіший концентрак. Вони виростили під враженням війни, що завжди розбухусччя то ляхі, чи теж добрі істинники; і почували себе свободніше і вільніше, ніж їхні батьки. Для цього покоління не існує поняття класового ворога, повагтя, що його вигравала партія в боротьбі з попередніми поколіннями. Ці нові письменники України навіть із довір'ям ставились до партії, вони хотіли почувати себе свободними громадянами, діяти як свободні громадяни з відкритим серцем. Але для цієї шляхетної широти нема місця в системі, що вся побудована на фальші. Партія, партійний інквізитор, який прикинувся тепер хитрим дорадником, зрозуміли загрозу. Партія воліла довірених бюрократів-апаратчиків, ніж талаповиту молодь. Не даром стільки шуму зчинилось, коли почали появлятися нові твори молодих письменників. Випробованою системою партія пустила на молодих поетів «своє гонччя пісччя» — як висловився Богдан Кравців, отих безталанних підлітків. Партія зразу зрозуміла, що тут справа не в самих віршах, чи оповіданнях. Тут справа в новій і живій думці, яка завжди небезпечна для тоталітарного режиму. Літературна молюдь України почала критикувати своїх старших представників за фальш. Ось молодий критик Іван Дзюба так висловився про вірші Малишка, рецензуючи присвячену Шевченкові книжку цього поета «Віщий голос»:

«Добре, що у книжці Малишка багато совість, що вона співають, свєствять, щєбечуть, витьохкують, сідують на плєччч. Але дєсь після десятиго, чи сотого соловейка наслідуючись перемстувати: все ж «віщий голос» Шевченка не так соловейком заливався, як «внл совою»».

Відважний голос молодих письменників України зраджує їх більше ширший, ніж дозволено у царстві інквізитора світлогляд, вказує на ті сумніви, що їх знає і літературна молюдь західного світу. Це нечлє відродження того голосу, що на нього відважився Микола Хвильовий своїм ключем ривняння на психологічну Європу, на широкий світ!

Такої нагоди не може допустити партія і тому не дивно, що нагана на молодих поетів стала такою сильною

своє життя, не відкривий її. Не зважаючи на поліційний терор, зродились нові митці слова, як Яновський і Довженко. Молоді письменники України знову наповняють нас новою надією, що український ренесанс живий, він живий тим незнищальним і вічним життям, яке може відроджуватись. Середньовічний інквізитор не зумів спинити розвою людської думки. Думка перемогла, вона знищила могутній уряд інквізиції. Не перемагає і новітній інквізитор свободної думки, не спинить природного розвою людини. Запорукою перемоги свободної думки і свободної людини — діяч української культури: і ті, які згинули за право свободно думати, і ті, що це право несуть у своїх серцях, щоб про нього у відповідну хвилину нагадати. Якою відвагою і відповідальністю промовляють слова Максима Рильського, що їх він висловив при нагоді ювілею Короленка:

«В ці дні, коли весь радянський народ висловлює своє глибоке співчуття колоніальним народам, коли весь радянський народ таурус гнівним презирством колонізаторів, агресорів, і вбивць — у ці дні з особливою силою хочеться висловити віру, що на нашій радянській землі незабаром геть і до краю зникнуть і сліди неповаги, недобрив, недолобів до людей іншої національності.»

У час, коли заплановано партією цілий плян русифікації, коли всю українську культуру, всю Україну намагуються упхнути в темну провінцію — це відважні слова, і вони підбадьорують. Українські діячі культури, письменники і мистці, — це живе тіло, в якому закований дух українського ренесансу. Ці діячі культури — дітячі нового періоду і нові ідеї стали на захист цієї української ідеї і віддали

своє життя, не відкривий її. Не зважаючи на поліційний терор, зродились нові митці слова, як Яновський і Довженко. Молоді письменники України знову наповняють нас новою надією, що український ренесанс живий, він живий тим незнищальним і вічним життям, яке може відроджуватись. Середньовічний інквізитор не зумів спинити розвою людської думки. Думка перемогла, вона знищила могутній уряд інквізиції. Не перемагає і новітній інквізитор свободної думки, не спинить природного розвою людини. Запорукою перемоги свободної думки і свободної людини — діяч української культури: і ті, які згинули за право свободно думати, і ті, що це право несуть у своїх серцях, щоб про нього у відповідну хвилину нагадати. Якою відвагою і відповідальністю промовляють слова Максима Рильського, що їх він висловив при нагоді ювілею Короленка:

«В ці дні, коли весь радянський народ висловлює своє глибоке співчуття колоніальним народам, коли весь радянський народ таурус гнівним презирством колонізаторів, агресорів, і вбивць — у ці дні з особливою силою хочеться висловити віру, що на нашій радянській землі незабаром геть і до краю зникнуть і сліди неповаги, недобрив, недолобів до людей іншої національності.»

В. Мілковський, О. Волошина, Т. Іванівська

МУЗЕЙ-АРХІВ ІМ. ДМ. АНТОНОВИЧА УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК

Ідея Музею - Архіву, як центрального сховища для збирання і збереження матеріалів до історії української еміграції, виникла відразу по закінченні 2-ої світової війни. Ще в дорозі до пізніших місць розселення в Німеччині, в Судетському містечку Вімперку (Вінтерберг) в травні 1945 р. на підставі мандату пражського Музею Визвольної Бороти придбані були перші експонати майбутнього Музею УВАН: українські календарі видавці І. Штайнбреном в цьому місті на початку XX сторіччя, а в баварському селищу Трансфельдені від автора - рукописна збірка поезій Юрія Чорного, поета "пражської школи" з його автобіографією і фото. Цим покладено було початок з одного боку друкованих видань і з другого - майбутнього літературного архіву.

Першим приміщенням Українського Музею - Архіву було "будівлю" з американських продуктів в лабораторії переміщених осіб Сомме - Карне (М. Агсбург), під сходами одного з блоків. З самого ж початку Музей поставив собі за мету зібрати матеріали для майбутнього сховища вільної України в порозумінні з кількома іншими бібліотеками й музеями, що спонтанно виникли на території окупованої Німеччини, Музей почав збирати більшу кількість примірників друкованих видань. Ці бібліотеки і музеї разом з Музеєм УВАН стали місцями для збереження примірників для Києва (Агсбург - Музей УВАН), Львова (Карльсфельд, потім Берхтсгаден, бібліотека НТШ - В. Дорошенко), Харкова (Англійська Зона, Музей "Шерченка" - Л. Бачинський), Праги (Ашафенбург - А. Животко), університетський примірик (УВУ - Мюнхен), Ватиканський і один примірик - "місцевий" для кожної країни розселення нашої еміграції, всього 7 примірників. Кожне з організованих сховищ на своєму терені (Берхтсгаден, Ашафенбург і англ. зона) збирало ці 7 обов'язкових примірників усіх видів друку, залишало один примірик для себе і решту 6 прим. переслало до Музею - Архіву УВАН, який став центральним сховищем і розподільником матеріалів поміж іншими. Згодом, для такого культурного центру української еміграції, як Регенсбург, було організовано представництво Музею - Архіву УВАН в цьому місті (керівник - М. К. Марковський).

Для здійснення цього складного плану були видані відповідні розпорядження Культурно - освітнього відділу Центрального Представництва Української Еміграції (ЦПВЕ), пізніше це - культурно - освітнього департаменту Української Національної Ради (УНР), а контролю над виконанням постанов, про обов'язкові примірники взяв на себе інструктор Відділу освіти і культури І.І. Коровицький, який при своїх роз'їздах в американській зоні і сам збирав для Музею цінні експонати. Наслідком цієї роботи протягом 5 років (1945-1949) було те, що в самому Музею-Архіві УВАН було зібрано до 90% всіх друкованої продукції української еміграції американської зони Німеччини. З поширенням роботи Музей дістав для своїх збірок кімнату, згодом дві - в Агсбургу, а по переїзді табору біля Ульму дві просторі залі.

З початком посиленої еміграції за океан Музей - Архів УВАН поповнявся колекціями диктованих таборів (Ашафенбург, Берхтсгаден, Ганау, Регенсбург) і протягом 1949 сам підготував свої матеріали до перевезення за океан, - яке сталося значно пізніше, вже в 1952 році за допомогою Європейського Злученого Українсько - Американського Довогового Комітету (ЗУАДК).

Умови роботи в Америці не дозволяли переводити її в такому широкому обсязі, як раніше, і збирання матеріалів було децентралізовано. Надсилку обов'язкових при-

приклад, збірки Мирона Сурмача, Петра Задорецького, Григорія Скегара, Каленика Лисюка, що лягли в основу музейної колекції видань до другої світової війни. Особливо цінні були неповні річниць "Діла" за 30-і роки від П. Задорецького і працьки наукові видання від К. Лисюка.

Дуже цінну частину книжкового майна Музею складають тематично підібрані колекції і цілі бібліотеки. Колекція Георгія Вернадського цінна тим, що включає трагі В.І. Вернадського. Унікальна колекція Андрія Жука складається з українських брошур, виданих під час і після першої світової війни (1915-1919). Рідкі і цінні видання знаходяться в колекції Олександра Ско-ропи - Полтуховського, от. Никифора Гіряка, о. Володимира Сполтакевича, Романа Геніка - Березовського, Івана Світа, Володимира Ки-велока, Олександра Рішя, Дмитра Солов'я, Святослава Шрамченка, Михайла Кураха, Дмитра Герчанівського, Івана Розгона, Михайла Ветухова, Сергія Крашені-нікова.

Досить значна колекція підсвоєзнавства, українознавства, творів класиків, книжок з ділянки археології та мистецтва, придбаних Музеєм, подарованих окремими особами, або переданих з дублетів Ньюйорської Публічної Бібліотеки та деяких університетських бібліотек. По перевезенні Музею до будинку УВАН переведено було суцільну каталогізацію книжкового майна, зазначена кількість якого на день 20-річчя існування Музею досягала 14,000 одиниць. Цілковито унікальний характер носить збірка періодичних видань, в основу якої також покладена була колекція, зібрана в Німеччині, переважно європейські періодичні видання 1945-49 років, видані диктослівом, фото-друком і друком. В Америці велику колекцію давніх періодичних видань, що виходили між двома світовими війнами, Музей одержав зі зпадщини по Миколі Цег-лянському - тут були українські періодичні видання киянські, львівські, віденські, варшавські, берлінські, паризькі, женецькі - окремими листами, або неповними річницями.

Найстарші європейські видання що знаходяться в Музею УВАН, датуються 1880-90 роками (річниця "Зорі" 1886-1891), з доведених і повосених видань: комплект "Ruthenische Revue" (Відень, 1903-1905) і його продовження "Українische Rundschau" (1907-1915), декілька інформативних періодичних бюлетенів, що видавалися під час і після першої світової війни, Вістник Союзу Визволення (1914-1918), низка таборових видань, що появлялися з таборів військово - полонених: Вільне Влово (Зальц-ведель, 1916), Розгага (Фрайштадт, 1915-1918), Розсвіт (Рашат, 1916), Провсвітний Листок (Вецлар, 1916). З часів української самостійності мають деякі числа "Вістей Української Центральної Ради" (Київ, 1917) та Вістника Українського Військового Генерального Комітету (Київ, 1917). З важливіших видань 1920-30 років знаходяться: "Боротися - Поборете!" (1920-22), "Воля" (Відень, 1919-1921), Літературно - Науковий Вістник (Львів, 1922-1932), "Вістник" (ред.

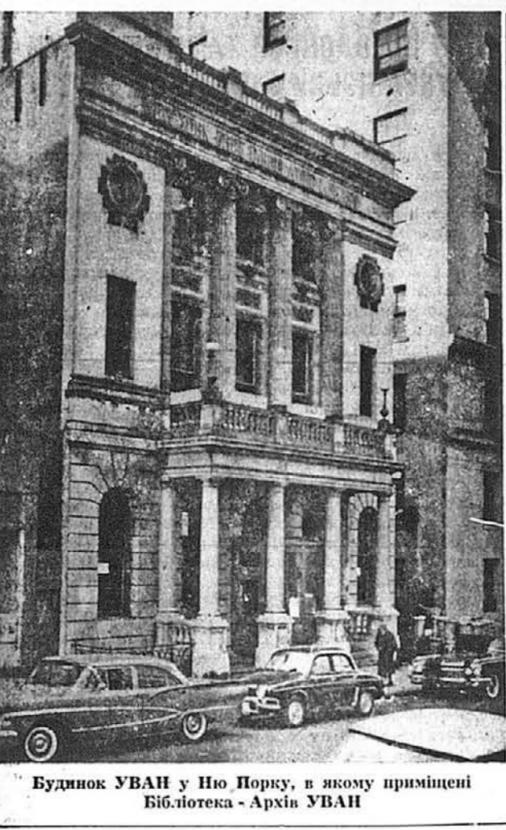
ВІДДІЛ РУКОПИСНИХ ПАМ'ЯТОК І АРХІВАНИЙ

До цього відділу належать окремі авторські рукописи і різні листування, так і цілі колекції документів установ і громадських організацій. З самого початку існування Музею особливу увагу звернено було на збирання рукописних пам'яток. Першим такого роду матеріалом був рукописний зшиток поезій Юрія Чорного, поета пражської школи, з його автобіографією і фотопортретом. За п'ять років перебування в Німеччині вдалося зібрати досить значний матеріал.

З найбільш важливих рукописів і архівалів можна відмітити машинописні твори Юрія Клеса, Тодоса Осмачків, Уласа Самчука, Докі Гуменної, Софії Парфанович та поодинокі твори або документи, що стосувалися до творчості Василя Барки, Віктора Домонтовича, Юрія Косача, Ігора Костецького, Леоніда Лимана, Оксани Лягуриної, Михайла Ореста, Леоніда Полтави, Яра Славутича та інших. В цьому переліку до Музею були передані машинописні фундаментальні праці О.П. Косач - Кри-

На виставці в Національному Музеї в Паризі були твори Марка Вовчка

В Національній Бібліотеці в Парижі закінчилися виставка діяльності великого французького видавця XIX сторіччя Юлія Павла Етцеля, який у літературі виступав під псевдонімом П. Ж. Сталь. Між такими епохальними виданнями цього видавництва як перші випуски творів Оноре де Бальзака, Олександра Дюма, Віктора Гюго, Юлія Верна та багатьох інших, українськомовні видання приємно було сплинути при окремій габлятті, відведених для української письменності Марка Вовчка. Для цього видавництва Марко Вовчок перекладав багато творів на французьку мову, а крім цього в "Журналі виховання і розваги", що його ви-

Будинок УВАН у Нью Йорку, в якому приміщені Бібліотека - Архів УВАН

юнок про Лесю Українку, архів МУР-у (Мистецький Український Рух), архів редакції тижневика "Наше Життя" (Агсбург), різних таборових, шкільних, спортивних установ.

За 15 років роботи в Нью Йорку цей відділ значно збагатився дуже цінними матеріалами. З архівів у першу чергу треба назвати архів композитора Павла Печеніги - Углицького (оригінали двох опер: "Вій" і "Відьма", композицій на українській та інших темах, кілька великих симфонічних композицій, ілюстрації, фотографії, альбом газетних вирізків і програм музичних виступів композитора). Можемо тут лише перерахувати інші цілі архіви передані в різні часи перебування Музею в ЗДА: Никифора Григор'єва, Кирила Данька і Військового Історичного Інституту, Володимира Дорошенка, Юрія Тищенко і Об'єднання Письменників Дитячої Літератури, Лерка Чикаленка. Окремі колекції документів і рукописів одержано від Лева Биковського, Григорія Скегара, Людмили Івченко, Івана Калідівича, Гордія Мироненка, редакції "Наше Життя" (Філадельфія), Євгена Олександровича, Івана та Л. Носік, о. Костя Даниленка - Данилевича, Віктора Приходька, Тимоша Олесюка, Анни Келлер - Чикаленка, Вікторії Скоропице - Полтуховської, Ярослава Чика, Семена Демидчука, Лева Безручка, Олександри Животко, Людмили Грицак, Трохима Пасичника, Івана Макенчука, Івана Кураха, Анатоля Курдника, Романа Геніка - Березовського, Богдана Загайкевича, Миколи Понеділа, Анни Крик, Олени Колесниченко, Йосифа Шварца.

Окремо треба згадати цінну колекцію листів і рукописів Євгена Чикаленка, переслану з Німеччини П. Феденком, колекцію рукописів, витинку з газет, друкованих творів і мікрофільмів Тодоса Осмачків, видавничий архів видавництва "На Горі" - Ігора Костецького та Славети Котмаєр - з рукописами, коректами і макетами видань.

ВІДДІЛ РЕЧНИХ ПАМ'ЯТОК І МУЗЕАЛІЙ

Хоча такого роду пам'яток збирався з самого початку існування Музею - Архіву УВАН, але відділ, як самостійний, оформився в 1962 році. В його основу лягли колекції мистецького, або пам'яткового характеру, зібрані раніше.

З Німеччини були перевезені до Нью Йорку олійні картини, або рисунки мистців Миколи Шрамченка (7), Митрослава Радина (2), Юрія Павловича (299), Олександра Пастушенка (2), скульптора В. Сім'янцева (4), С. Литвиненка (1), В. 50-их роках до Музею УВАН передана була проф. Григорієм Костюком велика колекція картин Володимира Винниченка та зібраних мистецтв картин українських і французьких майстрів в загальній кількості 100 образів.

Поповнення цього відділу

Проф. Ол. Архімович Президент УВАН у ЗДА

ПАМ'ЯТИ Д-РА ЛЕОНІДА СОНЕВИЦЬКОГО

Українська Вільна Академія Наук зазнала великої втрати із відходом у вічність д-ра Леоніда Соновича, який передчасно помер в серпні ц.р. Повна його біографія і огляд його наукових праць незабаром з'являться в часописах і в спеціальних виданнях. Завдання цього нарису є подати коротенькі відомості про Леоніда в зв'язку з умищеннями в сьогоднішньому числі матеріалами.

С.в.п. д-р Леонід Сонович

Леонід Сонович народився 25 квітня 1922 р. в Чорткові, Західна Україна. Університетські студії відбував у Львові, Відні і Мюнхені. Ступінь доктора філософії й історії одержав в травні 1948 року. По переїзді до ЗДА, поруч з працею в американських університетах і коледжах (Колумбія Університет, Сеттон Голл Університет, Бруклін Колледж), багато сил, любові та уваги д-р Л. Соновичий віддав Українській Вільній Академії Наук. Наукова і громадсько-наукова діяльність покійного в УВАН була багатогранна. Він займав відповідальну посаду секретаря Управи УВАН. Як науковець, вже з 1952 року, він жив інтенсивним життям історичної секції УВАН, вступав з науковими доповідями і був обраний на заступника голови секції. В англійськомовному науковому органі УВАН - Аналісе оф те Юкрейніс Академі оф Артс анд Савіс - вміщено дві солідні наукові праці д-ра Л. Соновичого. Аналіс користується пологою в науковому світі і знаходяться на бібліотечних полицях найважливіших світових університетів і академій.

У д-ра Леоніда Соновичого рано виявилися здібності до редакторської праці. Спочатку він допомагав у виданні Аналіс, а згодом йому було доручено редагування десятого тому Аналіс. Треба відмітити, що він блискуче виконав це завдання, виявив неабияку здібність організатора, ставлячися дуже суворо до змісту і форми матеріалів, що мали бути надруковані. Внаслідок цього десятій том цілком відповідно вимогам, що їх можна поставити перед академічним виданням. Треба

відмітити, що цю велику роботу д-р Л. Соновичий виконав без винагороди. Редакторські здібності д-ра Л. Соновичого виявилися також в інших, згаданих нижче, працях. На 1965-66 академічний рік припали такі ювілейні дати: 20-ліття з часу заснування УВАН в Європі, 20-ліття існування Музею-Архіву УВАН, 15-ліття існування УВАН в США і 15-ліття з часу появи першого випуску Аналіс УВАН. В зв'язку з цим д-ру Л. Соновичому було доручено редагування спеціального ювілейного збірника УВАН. Д-р Л. Соновичий радо взяв на себе це завдання, зібрав відповідний матеріал і, згідно з домовленістю з редакцією "Свободи", почав друкувати ці матеріали на сторінках "Свободи". До цього часу надруковані матеріали в двох вихідних сторінках до "Свободи" в числах від 2 квітня і 9 липня ц.р. В сьогоднішньому числі вміщені далі матеріали - стаття проф. В. Мілковського про працю Музею-Архіву УВАН імені Д. Антоновича. Безжалісна смерть обрало життя молодого талановитого українського вченого. Він міг же так багато зробити для блага української науки і українського народу. Обірвалося оформлення багатьох задуманих і початих наукових праць. Але обов'язком тих що залишилися закрити початки д-ром Л. Соновичим видав. Серед них любовою його дитини був ювілейний збірник УВАН. Президія УВАН прикладе всіх зусиль щоб довести до кінця, під його ім'ям, це улюблене нам видання.

(169 зразків). Килим, плахта, вишивані речі - зі спадщини д-ра Г. Журко; театрального костюму Софії Тобілевич та великий басарабський килим - від інж. А. Ангеля; кілька орнаментальних панно ручної роботи письменниці Докі Гуленної. До цього відділу стосуються також:

- 1) Колекції поштових карток мистецького, етнографічного й історичного характеру з видами українських міст і пейзажів.
2) Фотографічні колекції з різних таборів (Німеччина) - події з життя таборів, театральні вистави, церковні відправи, надмогильні пам'ятники, тощо. Сюди належать й цілі упорядковані альбоми фотографій: а) альбом фотоконфліктів родини Косачів (Лесі Українки) (250 фото), б) альбом роботи Петра Олександровича - 1-го пленуму Української Національної Ради (25 фото) та інші, в) сім альбомів фотографій, упорядкованих М. Марковським в Регенсбурзі - з життя табору Українського Технічно - Господарського Інституту, пам'яті гетьмана Павла Скоропадського. З 1951 року поповненням фотографічних колекцій піклувався інж. В. Павловський, що склав спеціальне звернення в цій справі і сам передав велику кількість фотографій з життя УВАН. Крім цього цілу низку фотоколекцій подарували Г. Вілоус, О. Буревій, В. Дорошенко, М. Галій, О. Гладишевський, Д. Горняткенич, Л. Гуцалюк, В. Кедьоровський, І. Коровицький, Л. Лиман, П. Мегник, М. Островерха, М. Пеканський, І. Світ, В. Сім'янець, О. Солоненко, С. Чернявський. Багато фотографій знаходиться в складі архівів К. Дадька, О. Скоропице - Полтуховського, Л. Чикаленка, кап. С. Шрамченка.
3) Колекція географічних карт (карт) старовинних і но-

На 1965-1966 році припала двадцять річниця існування Музею-Архіву УВАН, закладеного в Агсбурзі на підставі посвідки, з датою 12-го квітня 1945 р. виданої Українським Музеєм у Празі. Музей - Архів УВАН мав у цьому першому на еміграції Музею, заснованому і керуваному протягом 20 років (1925-1945) проф. Дмитром Антоновичем, достойний приклад організації центрального комплексного книжково - архівно - музейного сховища поза межами рідної землі. Нині в двадцятиріччя смерті цього основоположника музейництва на еміграції з повним признанням і глибокою пошаною до жертовної праці його та його ближчих співробітників, Музей - Архів УВАН присвячує свою роботу світовому імені Дмитра Володимировича Антоновича.

Любомир Кузьма

ЧИ ЦЕ РЕЦЕНЗІЯ?

Дві рецензії, які появилися в "Америці" і "Свободі" в травні 1966 р., після другої виставки Ньюйоркського Відділу ОМУА, спонукають пригадуватися над станом мистецької критики в нас. Кажуть, що сьогодні аматорщина залишає мистецтво. На жаль, те саме доводиться сказати і про мистецьку критику. Аматорська критика мистецтва має всі вади аматорського мистецтва, але далеко більше від нього шкідлива, через ширення помилкових поглядів про мистецтво внаслідок браку знання, об'єктивності і справедливості при обговорюванні мистецьких творів.

Автор першої рецензії скрився за буквами К.О.С. Цей факт, як і фальшиві означення виставки, як "виставки ОМУА", замість "виставки Ньюйоркського Відділу ОМУА", спонукають пригадуватися над компетенцією автора. Сумнів читача наводить на твердження в тексті рецензії. Автор минає старших мистців, як нецікавих, і зупиняється майже виключно на молодих. Студенти стають більше гідні обговорення, як мистці зі стажем. Із них виходить на перше місце один студент, який показав кілька легковажно абстрактних графік і об'єктивно займає одне з останніх місць на виставці. Разом з ним вихваляють теж і його батько, відомий мистець, але цим разом репрезентований дуже скромно однією неспітаною картиною. Ця явна сторонність і несправедливість рецензента завершує ознаки "роблейби" рецензії.

М. Островерха, автор другої рецензії, зробив деякий поступ. Досі він, пишучи про збірні виставки, згадував декількох "найліпших", до цього долучував у тексті для стилістичного блиску — з півтора десятка більше або менше відомих мистців Ренесансу, а всіх інших учасників виставки промовчував. Тепер, мабуть, за спонукою організаторів згадані на вступі виставки, намагався не пропустити нікого — а втім з малим успіхом (двох бракує!), — але не дав короткої і об'єктивної характеристики кожного мистця, без уваги на особисте уподобання, тільки пустився на непевні води чисто суб'єктивного оцінювання.

Поважний критик розуміє різко аподиктичного оцінювання, з уваги на можливі несподіванки в майбутньому, і старався обмежуватися до характеристики її опису проблематики мистців. Не так Островерха. Він будує рецензію на чотирьох ступенях оцінки, так сказати б: дуже добре, добре, посередньо, слабо. Загальний брак фахових термінів і означень стилістично, брак речової характеристики і проблематики мистців дає рецензії неповний характер. Читач не має уявлення, як можуть виглядати твори даних мистців і куди прямує їхня творчість.

У першій групі Островерха вмістив трьох "божків", яких злінив із двох мalarя і одного скульптора ("Над усюсію виставкою, над усіми експонатами володіє трійка Михайлів..."). Не те, що дав їм високу оцінку, — ні, просто витягнув їх на вершок мистецтва, бо прирівняв їхні твори до мозаїк у Равенні, до скульптури Праксителя і до малюнка Леонарда да Вінчі. Однак цей чисто суб'єктивний погляд автора не підпертий нічим іншим крім думи похвального каділа. Читач даремно шукає за речевими аргументами і дивується, як це можливо, щоб у нас були такі не-

д-р Василь Луців

ПРО ПСЕВДОНИМИ ТА КРИПТОНИМИ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Багато причин склалося на те, що людина замість свого власного імені уживає приbrane. Особливе замітє це у письменників. Тут входить у рахунок чи то бажання слідувати, яке враження викликає поява нових творів, чи то нехиті розкриття власне ім'я, описуючи події чи речі, про які не слід в дану пору, на даному місці та серед даних людей говорити. Коротко, краще як про дійсне ім'я знатиме тільки редактор, якого зобов'язує професійна мовчанка. У наших письменників були ще й інші вельми важливі причини вживання прибраних прізвищ, а саме окупаційна влада та їхні чинники безпеки — поліція, жандармерія чи міліція — нерідко переслідували і в'язили авторів небажаних їм політично книжок чи статей.

Слово "псевдонім" складається з двох грецьких слів: псевдо — омана та онома — ім'я, отже псевдонім означає ім'я приbrane для оманки чи для укривтя перед цікавістю загалу. Спершу псевдоніми приймали люди на те, щоб захарвати свої власні, але негласні імена, а вже опісля античні діячі і вчені Греції та Риму захоували в своїй діяльності під прибраними іменами. Це і в нас траплялося од хочби відомий поет-мистець XVI ст. Стефан Зизаній в дікносії називався Степан Кукіль, так як Кукіль по грецьки й буде Зизаній. Та не тільки він ужив псевдоніми Зизаній — багато тогочасних учених теологів-полемістів користувалися псевдонімами, от вистачить згадати також добре знаного Івана з Вишні чи Івана Вишневського, що підписувався псевдонімом Феодул або Феодул, Мелетій Смотрицький — Ортолог Теофіл, Костянтин Острозький — Клерик Острозький, Петро Могила, — Евзобій Піміна, тощо.

У новіші часи, особливо до першої світової війни, теж дуже й дуже часто наші письменники та інші визначні діячі уживали немало псевдонімів. Для перегляду наведемо декілька прикладів. І так — Олександр Коляницький мав 65 різних псевдонімів. Тут є і В. Вуркур і Вакула з Лубен, і Федір Вернивола і Степан Шкода, і О. Коповий і — десятки інших псевдонімів та криптонімів, як от — А.К., К.П., С.Ж., тощо. Борис Грінченко має такі псевдоніми як П. Вартовий, Б. Вільхаський, М. Гримак, Ів. Перекотиполе, В. Чайченко та багато інших. У Івана Франка з теж чимало псевдонімів, як от — Джекдаль, Руслан, Мирон, Тарас, І. Гандицький, Витас, Хома Брут, Гаврило Кремін, Один з Русинів міста Львова, Апаулю, Малевський та інші. Дуже багато псевдонімів має теж колишній, знаний польськими письменниками Андрій Баб'юк, ось хочби — Мтрослав Ірча, А. Пядик, Гр. Лелик, Вороненко, І. Мірко, Іван Сивульський, І. Васик — Читанка, Наталя Веснянка, Усуусу тощо. Поет і письменник Спиридон Черкасенко писав теж під псевдонімами Г. Грицько, Педагог, С. Подольнян, Провидіял, Скептик, Петро Стах, С. Тодосенко, тощо.

Очевидно не всі наші письменники мали псевдоніми, чи мали так багато псевдонімів. Відомо, що Тарас Шевченко після царської заборони "писати й малювати" писав під псевдонімом Кобзар Дармограй. Микола Левицький — Необачний, Михайло Бажанський — Михайло Вірліний, Василь Біднів — В. Степовий, Степан Чарнецький — Тиберій Горобець, Юрій Данилович — Гео Шкурупій, Микола Федюшка — М. Євшан.

Часами автори підписувалися одним ім'ям, напр. Григор Лукиницький — Меріям, Осип Маковей — Стефан, Осип Мончаловський — Руслан, Іван Наумович — Наму, Кирило Стеценко — Стецько, К., тощо. Ще інші письменники просто втирали своє прізвище і робили з цього псевдоніми. До цієї групи належать: Панченко, — Петро — Пайч, Антонович, Максим — Ант, Червінський, Петро —

Успіх О. Поліщука

Молодий українець Орест Поліщук, студент в школі Красних Мистецтв на Мериландському університеті здобув другу нагороду за свою скульптуру "Пам'ятник воєннополоненому" в конкурсі "Город Патріотів", одержуючи срібну медалью і 750 доларів.

Скульптура О. Поліщука "Пам'ятник воєннополоненому"

В конкурсі "Городу Патріотів", який знаходиться в Кейп Кораль на Флориді, взяли участь, в цьому році, студенти скульптури з понад 100 американських університетів і коледжів. "Город Патріотів", який спонзорують визначні американські культурні, політичні й військові діячі ставить своєю ціллю збагачувати влаштуванням конкурсів американське мистецтво та встановлюючи у своєму "Городі" скульптурні визначні американців — бюсти і символічні патріотичні композиції.

Скульптура Ореста Поліщука, яка має назву "Пам'ятник воєннополоненому" є типичним зразком абстрактного мистецтва. Кожна частина оригінальної композиції символізує життя або смерть воєннополоненого. Одна частина є символом порожнечі і незацікавленості людства тими, які страждають за волю. Цілість скульптури символізує довге життя воєннополоненого в таборі, таке довге, що таборів чи тюремних ґрат востають в його тіло. Ті ґрати проходять через ціле його життя. В перспективі вічності ті ґрати і полонений зливаються в одну нерозлучну цілість, перетворюючись в закам'яну статую.

Оригінальність і небуденний задум довели скульптуру О. Поліщука до фіналу, а згодом і до одержання другої нагороди, що є дуже високим відзначенням для нашого молодого мистця. Орест Поліщук народився 7 січня 1942 р. у Львові. Середню освіту кінчав в Бал-

тиморі, де був також протягом двох років 1964-1965 головою місцевої Студентської Громади. Крім скульптури, яка є найближчим полем зацікавлення Ореста, він має за собою також вже цілий ряд мalarських картин. За короткий час свого творчого життя О. Поліщук виставляв свої скульптури й картини в Балтиморському Музею Мистецтва, в Мериландському університеті, як також брав участь в різних інших виставках і конкурсах, здобувши вже кілька відзначень і нагород.

За свої успіхи в навчанні молодий скульптор одержав дворічну стипендію на Мериландському університеті, що уможливило йому поглиблювати і продовжувати свої студії.

Батьки Ореста — п-ні Анна і Семен Поліщуки та його дружина — Марійка з Сіджів, яка є учителькою середньої школи, беруть активну участь в українському громадському житті та є членами 320-го Відділу УНС. Молодому скульпторові бажасмо даліших і ще більших успіхів в його творчій праці.

О. З.

ДОРОГА ДО КИЄВА

(Закінчення зі стор. 3-ої)

надцять орбітних кружля, за цей час зірналися друга світова війна, впадо дев'ять держав, на схід послано тридцять дивізій... І все це для того, щоб я міг перемогти, на білому коні в'їхати до цього древнього града моїх предків". (стр. 234).

Так закінчує Самчук перший том своїх мемуарів. Ціліюх мрій осягнення. Наведені вище, може й задогі, цитати показують не лише Самчукову дорогу до Києва, але також його стиль. Кажуть, щоб бути добрим продавцем треба мати два таланти: поета і прозаїка, відчуження краси, музики і глибини людських почувань і вміння передати стисло та лаконічно світла й тіні, тони і нюанси цього відчуження.

Слова: "потягнулися до всіх кінців", сидітимуть як гострі цвяхи", "я здіймаю капелюх" і мовчально вітаю трамвай" — відносять не тільки картину, але також і віддають настрої і почування автора. Читач відчуває його присутність, його письменницьке "єго". Описуючи стародавню столицю автор дуже вміло користується старослов'янськими словами: "вехтенський", "древній град".

У своїх споминах, Самчук глядить тверезим і вдуманим поглядом в недавнє минуле, відтворив важливі події із другої світової війни, ресструє документально факти, подаючи подекуди дослівно німецькі воєнні звідолення, цитати з ідеологічної книжки Гітлера, "Майн Кампф", які відносяться до колоніальної політики на сході Європи та інтерпретують це все в іронічно-критичному тоні. Автор слухаю зауважує, що "Работом с не тільки той, що кориться, але й той, що невольть до покоря". (стр. 135).

ласкаво вислати на подану нижче адресу: Dr. Wasyl Luciw, Bibliographer, The Pen. State University Library, University Park, Pa. 16802 або: Dr. Wasyl Luciw, 418 Nittany St. W., State College, Pa. 16801.

МІША АБРАМСОН

КУПЕЦЬ З УКРАЇНИ

На вулиці Маршал, де великий торг, знайомо крамниця: в ній беру на борг.

В крамниці купець — український жид: прибув з Вердичова (звідтай його рід), це малим хлопчиною, у двадцятій рік, перед революцією з батьками утік.

Тут забаргати він: крамниця і дм, і живе щасливо, вдовольний всім.

Та коли зайдю я, він зміняє мову, "Добридень! — гукає — Тужите додому?"

Гай, гай, я ще нині мрю по Вердичів, де колись ходив я хлопцем до бікниці...

Чи ви пам'ятаєте наших дівчат? Як поприбаргали, квітчали до свят?

Та чи це сьогодні пахне вам наш хліб? Він за мною ходить понад сорок літ...

Або борш... За миску нашого борту і скажу "спасибі!" І ціну заплачу.

...Часом я говорю до свого сина, чи він уявляє, що це Україна?

Чи він уявляє мій старий Вердичів, що за мною ходить, що мене все кличе?

Та що син мій знає, що його Імми Вердичів? В нього інші мрії, в нього інші значчя...

(І слезина капе із очей купця, котиться поволі по зморшках лиця).

Слухаю й дивуюсь. Слухаю що повість і дивуюсь чистій українській мові!

— Як це так, що мови він ще не забув? А купець лиш глянуч: Ну і стругону!

І говорять звільна відповіді готову: — Можна же забути свою рідну мову?

НОВІ КНИЖКИ

Роман Рахманій. ВУДІНІЧІ ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ. (Відбитка з журналу "Сучасність", ч. 1, 1966). Мюнхен, Форм. 225 x 155 мм. Стр. 30 + 2 нп. Любомир Винар. ОГЛЯД ІСТОРИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПРО ПОЧАТКИ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЧЧИНИ. Українське Історичне Товариство "Серія: Історичні Студії ч. 3. Мюнхен — Нью Йорк, 1966. Формат: 240 x 170 мм. Стр. 2 нп. + 31 + 3 нп. Др. Матвій Стахів. УКРАЇНА В ДОБІ ДИРЕКТОРИ УНР. Том 7. ВІХІД ІЗ КРИЗИ. Наукове Товариство ім. Шевченка. Вибліотека Українознавства, том 10. Видавничий: Українська Науково-Історична Вибліотека в Скертоні, Па. ЗДА, 1966. Форм. 210 x 137 мм. Стр. 432.

Михайло Г. Марунчак. КАНАДЦЬКА ТЕРЕБОВІЛЯ. Українська Вільна Академія Наук, Серія: Літопис УБАН, ч. 25. Вінніпег, Канада, 1966 (Друге видання). Заголовок на обкладинці: 75-ЛІТТЯ ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНЦІВ У КАНАДУ. Відкриття Хреста Свободи в Теревовілі 31 липня 1966). Формат: 230 x 155 мм. Стр. 70.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ДЛІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ. (Передрук з незначних скороченнями, львівського видання "Світ Дитини", 1934 рік). Видання Спілка "Трибуна", Вінніпег, Канада, 1966. Форм. 230 x 150 мм. Стр. 228.

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО. Святослав Гордінський. МИСТЕЦТВО, МИСТЕЦЬКА АНТИСТА, МИСТЕЦТВО УКРАЇНСЬКЕ. Відбитка ЕУ, жовт. 20. Наукове Товариство ім. Шевченка. Парк-Мюнхен, 1965. Форм. 240 x 170 мм. Стр. 16.

Вадим Павловський. ШЕВЧЕНКО В ПАМ'ЯТНИКАХ 1861-1964. Українська Вільна Академія Наук у США. Інститут Шевченкознавства, Нью-Йорк, 1966. Форм. 230 x 152 мм. Стр. 38 + 34 нп. (Лістарації). (Відбитка з газети "Свобода", ч. 11, 1964, 12 червня і 1 липня 1964 року). (Загальна редакція — Юрій Лаврінко. Обкладинка — Петро Холодний).

Victor O. Buyniak. SHEVCHENKO THE ARTIST. Reprinted from Canadian Slavonic Papers VII, 1965. Size 230 x 150 mm. Pp. 143-158.

ПОЛІТКА. Lew E. Dobriansky. AT LONG LAST — A PRIVATE FREEDOM ACADEMY. By... Reprinted from "The Ukrainian Quarterly", vol. XXII, No. 1, Spring 1966. New York, N.Y. Size: 250 x 165 mm. Pp. 10 + 2 нп.

Lew E. Dobriansky. THE TRADITIONAL CAPTIVE NATIONS WEEK. Red Nightmares, Freedom's Hope. By... Reprinted from "The Ukrainian Quarterly", Vol. XXII, No. 2, Summer, 1966. New York, N.Y. Size: 250 x 165 mm. Pp. 14 + 2 нп.

Borys Lewickij. POLITYKA NARODOWOSCOWA Z S. S. R. W DOBIE CHRUSCZCOWA. Przelozyl z niemieckiego Mięswoloda Holubnyczego. Archiwum Rewolucyj. Biblioteka "Kultura", Tom CCXIX. Instytut Literacki, Paryż, 1966. Size: 215 x 135 mm. Pp. 302 + 2 нп.

UKRAINIAN STUDIES. By V. Svoboda... Reprinted from: THE YEAR'S WORK IN MODERN LANGUAGE STUDIES. Volume XXIV (1962). London, 1963. Size: 213 x 134 mm. Pp. 2 нп. + 623-663.

БІОГРАФІЯ. Теодор Данилів. ОСНОВОПОЛОЖНИК ПЛАСТУ. (До 80-річчя з дня народження д-ра Олександра Тисоського). Видавничий "Молоде Життя". Мюнхен, 1966. Формат: 220 x 135 мм. Стр. 46 + 2 нп. + 4 стор. Лістарації.

АЛЛА КОССОВСЬКА

НАД МОРЕМ В ПОЛУДЕНЬ

Лише мружить море сині очі, На обрії — громада білих млар, М'який пісок мені віддати зоче Свій полуденний, свій цілючий жар. В мойй уяві древної Єллади Ветас безжурно — радісний міраж: І вже не мари — мармур колони І блискучі скелі — не громадський пляж! На хвилі хвиля мрю колісає, В повітрі міниться гаряча млосна мла... Здається тут весела Навсікая, Собі на горе, Уліса знайшла. Здається, на піску іще не зникли Сліди маленьких, золотих сандаль... Пливають віки, і колісає звільно Безмежне море голубу печаль.

НЕ ПРОГВАМО ЦЬОГО ЮВІЛЕЮ

Серед повені ювілеїв, про які частіше в українській пресі і в деяких самі беремо участь, ми можемо легко й загубитися! Та одного, бо 100-літнього ювілею львівської «Альма Матер»... Української Академічної Гімназії у Львові, ми не сміємо забути та прогавити! В 1967 році минає якраз 100 років з того часу, як у «Щирарську» Королівську Академічну Гімназію у Львові введено українську мову навчання! Хоч перша матура в українській мові в цій гімназії відбулася щойно в 1878 році, і в 50-ліття хто з нас вже відзначав у Львові в 1928 році, все ж таки для нас, колишніх учнів і абсолютників цієї першої на західноукраїнських землях української гімназії, та для шанувальників трьох тисяч її випускників від 1867 по останню матуру в 1944 році (числячи скромно по 50 матурантів обох заведень (гол. і філії) на кожний шкільний рік навчання) — 1967 рік буде оправданий. Чому? А тому, що ми мало-помалу переводимося на той світ, бо ж навіть наймолодші се-

ред нас, що скінчили цю гімназію в 1944 році — сьогодні вже щонайменше 40-літні «молоді». А ще й тому, бо ж наші ще живучі професори також із-за простих фізичних міркувань, не можуть довше ждати на ювілей. Іх бо тільки мала жменька осталися ще при житті! Отже, за всякими законами математики і фізики, нам не залишається ніщо інше, як в черговому, — 1967 році відзначити 100-літній ювілей львівської «Альма Матер»!

Як до нього підготуватися? А ось як: підглядати та підслухувати, як подібні ювілеї влаштовують гуцули, подільяки, чортків'яни, старислов'яни, тернопольяни, коломийці та інші львів'яни. Вислухати в наших знайомих, колишніх наших «дівчач» з гімназії і семінарії СС Василянок у Львові і Станіславові (дека іх ніх — це наші жінки, доні, або невістки!), як вони робили нещодавно ювілей і-готово! А далі: — треба, щоб кожний із нас, кол. учнів обох гімназій у Львові, тобто «головної» і «філії» прид-

бав і точно прочитав книжку одного із наших кол. професорів — Степана Шаха п. н. «Львів — місто моєї молодості», зокрема 3-тю її частину п. н.: «Щирарсько-Королівська Академічна гімназія» і як годиться — подивувався спершу професорові Шахові за чудово написану книжку, (якщо дехто з нас цього досі не зробив!), а там самому пробувати «щось» написати в «Свободі», «Амеріці», «Гомоні України», «Народній Волі», «Вільному Слові», «Новому Шляху», «Нашій Меті», «Християнському Голосі» (у Мюнхені) та в інших наших пресових органах, про нашу нелицю «буду», про наші терпіння, про довгі вогніх вогонь років над Гомерами, Непосами і «Катиліварками». Пригадати собі (найкраще в сні!) про сім'ю, козину, тангенс й котангенс! про Балаєра і Штези, Корсику, Сардинію і Сицилію, про тасманія гімназійних фізичних кабінетів і перестаріле та віджиге фізичне і природичне там приляда. Згадати про наших добрих та якже тоді, «во врес'я оно», сердитих і «несимпатичних» бельферів — професорів, директорів, кахетитів, шкільних товаришів, що живуть ще в цьому світі, або що згинули в боях і тюрмах за Україну. Спомянути не злим тихим словом нашу молодість, що не вернеться вона, хоч яка вона була чудова й запашна в той час, як ми нашими ногами мріяли три поверхи (кожного дня по декілька разів) на «філії» при вул. Рутівського ч. 22, або востузіємось на «головній» при вул. Захарівського ч. 1. чи на Льва Сапегі ч. 14. Слово: дати крила мріям і спогадам! Забути про, не для всіх мило і присмну, сучасність!

Полунуть думками до княжого Львова! Походити по його вулицях і закамарках. Побувати на Високому Замку і в Стрийському парку! Поїздити «бальонами» львівськими трамваями, «длинкою» і «чвірною» з Головного Двірця на Личаків, чи з Листопада на Театинську (сьогодні вона «там» перейменована на зосім пристійну назву «Максима

Кривоноса»...) Зайти в неку до «дванадцятку» до св. Юра, чи «Волоскої», або «Преображенки». Помолитися за спокій душі нашого найбільшого в той час, Приятеля і Друга Слуги Воєво Кир Андрія і усіх «каноніків» із Свято-Юрської гори... Зайти на Личаківське і Янівське кладовища та віддати поклони Тим, що впади в нерівному бою з найзиками на Осомоюслову землю... Скинуть шалку перед могилами Івана Франка і Маркіяна Шахевича, змовити Отчужаш на могилах Басарабової, Любомири, Коцка і генерала Тарнавського, і на мстигках невідомих стрільців, що там ще спочивають...

Піти на спортивні змагання на площі «Сокола Ватка», або на змагання коланого м'яча «Гасоміей і України» на площі «Чарняк», «Погоші» чи на «Цитаделі»... Заглянути на Супінського до «Акадбуди», далі до «Бригідки і Яхочина» — і Закартинського та Лонцького — «Фурдигарні». Піти на ринок поміж львівських перекупок, на слухати і «львівського балаку» від багирів. Заглянути до «Простити» і «Рідної Школи», купити в книгарні НТШ чи РШ, книжку, «Діло», «Новий Час», перейти по Іван-Корзо» на Краківській та на Руській, а ввечерю піти з дівчиною «депахе» на Академічну, а потім до кінв «Лалас», «Европи», «Коперника», «Мариски», чи до «Стилевого» або «Гражани». Перешваруватися на «Гальсрку» до «Миського Театру», чи до «Розмаїтостей», з потім піти на «флячки» до Лінтнера, Новака, чи на каду до «Нар. Гостиниці», «Де ля Пе», чи іншого «Виривай»... А потім, змучений мандрівкою по місті, лягти на «бамбетлі» на станції, в бурсі, чи на «приватці» - в батьківському домі (якщо Ти львів'янин!) заснути і проснуватися... у «шкі», при станку, мітлі, чи на іншому бльшке поважному «джабі» в... Америці!

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ! З НАГОДИ 110-РІЧЧЯ НАРОДНИ ІВАНА ФРАНКА, УКРАЇНСЬКЕ В-ВО «ГОВЕРЛЯ» ПРОГОЛОСИЛО ВИПРОДАЖ КНИГ... 238 East 6th Street New York, N.Y. 10003

ОСЕЛЯ СУМА В ЕЛЛЕНВІЛЛ, Н. П. Субота, дня 27-го серпня 1966 р. год. 8-ма веч. ВЕЛИКА ВАТРА ВИШКІЛЬНОГО ТАБОРУ ВПОРЯДНИКІВ СУМА... ТАНКОВА ЗАБАВА

Ось Вам, Дорогі Товариші і диспозиція до зваді: Пишіть та дружит, до цього заохочуйте! Не журіться, що «Свобода» чи «Америка» та інші наші часописи не надрукують Ваших «сочинень»! Аджеж «головними редакторами» обох наших щоденників в ЗДА є колишні «філіянти», з якими відносно цієї справи я маю «джентлмент — егімент». Під хайром! А зрештою, хай спробують не помістити! А також і в інших, вище вичислених часописах «сидять» на посадах, або філіянти, або головники, або колишні учні наших «буд», або їхні учителі, чи діти...

С вважати. Зустрічайтесь один з другим. Дискутуймо та пригадуймо собі «добрі часи», як «ми це були молоді» а море було нам по коліна... А там хватить за лєро, а хто має машинку — вміє на ній колупати двома пальцями — пишіть! Пишіть про все і про вся, що має якнебудь пов'язання зі 100-літтям нашої «Альма Матер»! А там, як приїде «Ювілейний Рік» і ми, пов'язані спершу листовою і телефонічно та вибрано з-паміж себе «Ювілейний Комітет», і не зможемо, як наш «Ювілей» буде... нам боком вилазити! Тоді моторніші і «молодіші» з нас — закасаємо рукави, пустимо шафу в рух, щоб гра-ла, замовимо собі «Союзівну», «Верховину», чи іншу «Кобзарівку» на «ювілейне збівониче», чи якщо то буде носено, або змозмо, перекочусмо до Нью Йорку, Філадельфії чи іншого Грайгородка в Америці (нас тут більше, оже так в Америці, тобто в ЗДА, чи пак в США!) і з'їхавшись туди самітню, чи з жєнами і чадами, — зробимо собі такий «юбель», що... хай ся пречкаже! Собі і трішки Україні на славу, а ворогам на збитки!

Отже, Дорогі Колеги! Старші і молодші! Дорогі Панове Професори і Катехити! Кінець діло хвалить! Початок зроблено. А тепер слово за Вами! Тож до діла! В ім'я Воже! А того слово до Вас писав і під ним підписав Іван Р. Костюк Кол. філіянт і матурнет з 1931 року.

Віталій Волков „ПРОМЕТЕЙ“ Філадельфія. Осінь 1962. Іх двоє: Ярослав Бернадик і Омелян Татунчак. Шляхетна думка. У чий голові? Мають, в обох, бо — однозгідність. Думка гарантує приятелів... перше зібрання ентузіастів. Управа: Бернадик, Татунчак і Іван, Мистецький провід — Іван Задорожний. Каруселя в русі! Пробіа в Найставні, — в «Тризубі», потім в «Домі Молоді»... року Вожего 1963 чоловічий хор на сцені: академія в честь героїв і академія в пошану жертв голоду 1933. А 1964? Березень — поширена Улправа. Устійність назва «Прометей». Травень — концерт у Чертері. Червень — академія в пошану героїв. Липень і серпень — жнива! «Прометей» розгортається: три концерти на «Верховині», один — на оселі В. Кобзаря в Гантері й один — на «Союзівці». Грудень — концерт, спільно з Галиною Андрєєв, у «Бенджамін Френклін Гайскул» у Філадельфії. Рік 1965. Рік тріюмфу та слави! І так: Січень — свято самостійності та соборності в Нью Йорку. Квітень — концерт для американських студентів у «Темпл Юніверситі» в Філадельфії та концерт у «Фешин Інституті» у Нью Йорку. Травень (22). Пам'ятний день вмурування документів у п'єдестал пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні. Два концерти: вден — на площі увечері — у готелі «Мейфлавер» під час бенкету. Вересень — концерт в «Сінгерборні» під час «Українського Дня» на Світовій Виставі в Нью Йорку. Всіх виступів, а їх було ще багато, не подасю з бривку місяця. Тепер послухаймо, що люди кажуть.

«Америка» з 16 грудня 1964. Янчо йде про пролуцію чоловічого хору «Прометей», то це бун, мавбути, найкращий досі йогс виступ, а диригент цього хору, п. Іван Задорожний, доказав, що навіть із невеличкого чоловічого ансамблю, 27 осіб, можна видобути правдиві мистецькі вальори... «Свобода» з 16 січня 1965. Ось ми мали нагоду приєднатися виступові чоловічого хору «Прометей» на його першому самостійному концерті... Пого диригент Іван Задорожний, ентузіаст спілу, сам співак, а при тому рутинований диригент, уміє свій запал, хист і ентузіазм, свій спосіб музичного оформлення кожної композиції переносити на всіх членів хору. Оригінальний і елегантний спосіб його диригування в'яже співаків суворого дисципліною і перетворює хор немов в якийсь музичний інструмент, послухний кожному його рухові... Ефектовність, точність і чистість виконання, деколи оригінальні, але вдаті інтерпретації пісень різного жанру, стилю і епохи, викликували спонтанне признание численної публіки. Хорові аккомпанювача старанно та прецизійно пані Лідія Бульба... Критик Отто Декон у «Критік ет Лардж», у своїй статті «Львівська група показує свою національну культуру», з приводу виступу хору «Прометей» в дні 18 квітня 1966 в Вільмнстоні, Делавер, не обмежується мистецькою рецензією, а принагідно подає для ширшого американського загалу, децо з нашої історії. Стаття в перекладі звучить, приблизно, так: «Наше середовище призначитися та збагачується вкладами звичаїв і традицій та музичних надбав з різних частин світу.

«Шкода, що багато подібних, пересаджених, культурних одиниць зникає. Здається, не більше, як двоє спілваками, було менше сороківки. Коли вони відійдуть, така група пропаде». А в «Нових Днях» за липень-серпень 1965, на стор. 10, наш поет Ол. Неприцький-Грановський присвятив вірш такого змісту: Присвячується українському чоловічому хорові «Прометей» з Філадельфії під керівництвом Івана Задорожного. Вірш написаний під враженням концерту в честь Т. Шевченка в Вашингтоні, 22 травня, 1965 року.

Made from a star-spangled recipe that's 25 years old. Buy U.S. Savings Bonds NOW PAYING 4.15% WHEN HELD TO MATURITY. The U.S. Government does not pay for this advertisement. It is presented as a public service in cooperation with the Treasury Department and The Advertising Council.

«Свобода» з 16 січня 1965. Ось ми мали нагоду приєднатися виступові чоловічого хору «Прометей» на його першому самостійному концерті... Пого диригент Іван Задорожний, ентузіаст спілу, сам співак, а при тому рутинований диригент, уміє свій запал, хист і ентузіазм, свій спосіб музичного оформлення кожної композиції переносити на всіх членів хору. Оригінальний і елегантний спосіб його диригування в'яже співаків суворого дисципліною і перетворює хор немов в якийсь музичний інструмент, послухний кожному його рухові... Ефектовність, точність і чистість виконання, деколи оригінальні, але вдаті інтерпретації пісень різного жанру, стилю і епохи, викликували спонтанне признание численної публіки. Хорові аккомпанювача старанно та прецизійно пані Лідія Бульба... Критик Отто Декон у «Критік ет Лардж», у своїй статті «Львівська група показує свою національну культуру», з приводу виступу хору «Прометей» в дні 18 квітня 1966 в Вільмнстоні, Делавер, не обмежується мистецькою рецензією, а принагідно подає для ширшого американського загалу, децо з нашої історії. Стаття в перекладі звучить, приблизно, так: «Наше середовище призначитися та збагачується вкладами звичаїв і традицій та музичних надбав з різних частин світу.

«Свобода» з 16 січня 1965. Ось ми мали нагоду приєднатися виступові чоловічого хору «Прометей» на його першому самостійному концерті... Пого диригент Іван Задорожний, ентузіаст спілу, сам співак, а при тому рутинований диригент, уміє свій запал, хист і ентузіазм, свій спосіб музичного оформлення кожної композиції переносити на всіх членів хору. Оригінальний і елегантний спосіб його диригування в'яже співаків суворого дисципліною і перетворює хор немов в якийсь музичний інструмент, послухний кожному його рухові... Ефектовність, точність і чистість виконання, деколи оригінальні, але вдаті інтерпретації пісень різного жанру, стилю і епохи, викликували спонтанне признание численної публіки. Хорові аккомпанювача старанно та прецизійно пані Лідія Бульба... Критик Отто Декон у «Критік ет Лардж», у своїй статті «Львівська група показує свою національну культуру», з приводу виступу хору «Прометей» в дні 18 квітня 1966 в Вільмнстоні, Делавер, не обмежується мистецькою рецензією, а принагідно подає для ширшого американського загалу, децо з нашої історії. Стаття в перекладі звучить, приблизно, так: «Наше середовище призначитися та збагачується вкладами звичаїв і традицій та музичних надбав з різних частин світу.

«Свобода» з 16 січня 1965. Ось ми мали нагоду приєднатися виступові чоловічого хору «Прометей» на його першому самостійному концерті... Пого диригент Іван Задорожний, ентузіаст спілу, сам співак, а при тому рутинований диригент, уміє свій запал, хист і ентузіазм, свій спосіб музичного оформлення кожної композиції переносити на всіх членів хору. Оригінальний і елегантний спосіб його диригування в'яже співаків суворого дисципліною і перетворює хор немов в якийсь музичний інструмент, послухний кожному його рухові... Ефектовність, точність і чистість виконання, деколи оригінальні, але вдаті інтерпретації пісень різного жанру, стилю і епохи, викликували спонтанне признание численної публіки. Хорові аккомпанювача старанно та прецизійно пані Лідія Бульба... Критик Отто Декон у «Критік ет Лардж», у своїй статті «Львівська група показує свою національну культуру», з приводу виступу хору «Прометей» в дні 18 квітня 1966 в Вільмнстоні, Делавер, не обмежується мистецькою рецензією, а принагідно подає для ширшого американського загалу, децо з нашої історії. Стаття в перекладі звучить, приблизно, так: «Наше середовище призначитися та збагачується вкладами звичаїв і традицій та музичних надбав з різних частин світу.

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ нашого Найдорожчого Мужа і Батка бл. п. БОГДАНА МЕЛЬНИНА... ЗАУПОКИНА СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Архистратига МИХАЛА в МОНТРЕАЛІ в суботу, 3-го вересня 1966 року о год. 8:30 рано

Отже, Дорогі Колеги! Старші і молодші! Дорогі Панове Професори і Катехити! Кінець діло хвалить! Початок зроблено. А тепер слово за Вами! Тож до діла! В ім'я Воже! А того слово до Вас писав і під ним підписав Іван Р. Костюк Кол. філіянт і матурнет з 1931 року.

ВАЛЕТНА ШКОЛА РОМІ ПРИПМІ-БОГАЧЕВСЬКОЇ Валет — Ритмика Укр. танки OR 7-7187 183, 2nd Ave., N.Y.C.

Ділячесь сумного вістка з Рідними, Приятелями і Знавцями, що 23-го серпня 1966 р. заступила в Воєні на 74-му році життя прибівши Найсвітліш Тайюм бл. п. СТЕФАНІЯ З РОМАНЮКІВ ЖУК... ПАННАХІДА відправиться в похоронному заведенні Насевичів при Франкліні в Нью-Йорку, Філадельфії, Пн. в'їзномі, 28-го серпня о. п. о. год. 8-18 веч. ПОХОРОН відбудеться в Церкві Христа Царя при 1627 W. Sayuga в суботу, 27-го серпня 1966 р. о. год. 9-16 рано на кладовищі в Факс Чейсі.

ПРАЦЯ HELP WANTED MALE

MACHINE OPERATORS with few years' experience for short run production on MILLING MACHINES, DRILL PRESSES and LATHES; steady work; good rate; full benefits. RUMBLE FIBRE CO. INC. 80 Progress St., Union, N.J. 201 MU 8-6457

ДРУКАР (OFFSET) 29' Miehle. Досвідчений при приміненні основних кольорів. Праця у Freeport. Платня за домовленнями. Потрібно і на нічну зміну. Знаменита нагода для відповідного чоловіка. Тел.: 516 868-8058

ТРИКОТАЖНИЙ МЕХАНІК або трикотажник. Досвідчений при Л.Н. Circular машини. Добра платня. Става працює. Гарні умовини праці. L.G.M. KNITTING MILLS 1400 Atlantic Avenue Brooklyn, N.Y. IN 7-4165

MECHANICS—FORK LIFT Expd. For leading N.J. firm. Good working conditions, full union benefits, steady work. Contact RAYMOND MANISTA 201 624-7977

WEAVER—RIBBON Days. 8 hours + plenty overtime. Steady work. Nice working conditions. Near all transportation. FLEX CO. 36-35 — 22nd Street Long Island City RA 9-3016

РОБИТНИК при виробі шпиралі. Досвідчений в машинній майстерії. Добра нагода стати першою людиною вивільненою форм (Die-maker). Добра зарплата. Става працює. Гарні умовини. Згодуються цілий тиждень. FIVOT METAL WORKS 1000 Alabama Avenue Brooklyn, N.Y. NI 9-5454

TOOL & DIE MAKER Першо і другокласні. Небувала нагода для відповідного чоловіка. Гарні умовини праці. BARRICA PRODUCTS 168 — 7th Street Brooklyn, N.Y. 788-8000

ПОШУКУЄТЬСЯ досвідченого переплетника. Става працює, гарні умовини праці, багато щедрих бенефітів. FEDERAL LOOSELEAF CORP. 68 Kings St. N.Y.C. OR 5-5700

AUTO FRONT END MECHANIC Must be experienced, top pay, Hospitalization & Life Insurance, Vacation & Paid Holidays. GREENFIELD AUTO BODY CO. 201 482-1895

AUTO MECHANIC Top pay, fine working conditions, many benefits, including hospitalization. Permanent position with volume dealer. See Mr. Basta. LYNN CHEVROLET 461 Kearny Avenue Kearny, N.J. 201 WY 1-8350

AUTOMOBILE MECHANICS 50-50 flat rate, paid vacations, sick days and other benefits. Our mechanics now earning \$10,000 to \$14,000 yearly; busy shop. Call 233-0226 or apply to service mgr., Mike Culyvas. NORRIS CHEVROLET Westfield, N.J.

МЕХАНІКИ при машинах, з досвідом або добрим вишколом у сталевих і металевих виробках. Добра платня, постійна праця. Всі користі. Мусить розуміти і говорити по-англійськи. SAW MILL RIVER INDUSTRIES 1051 Saw Mill River Road Yonkers, N.Y.

ОБЛАСНОГО ОРГАНІЗАТОРА на стейт і місто Нью Йорк ПРИЙМЕ НЕГАЙНО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ Постійна праця, життєве, акцідентове і соціальне забезпечення, пенсійний фонд і інші управлінські управління. Платня по умови. Згодуються з коротким життєвим слід післяти на адресу: UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J.

Засновано 1920 р. Тел.: AL 4-8779; AL 4-8717 "КОВБАСНИК АГЕНЦІЯ" НОТАРІАЛЬНЕ БЮРО 286 E. 10th Street New York, N.Y. 10009

ВИЛІТИ НА КОРВАЛІ І ЛІГАКИ ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТУ; ВСІ РОДИ ІМІГРАЦІЙ СПРАВИ; ВСІ РОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ; ПОСЕРЕДНИЦТВО ПРОДАЖУ РЕАЛЬНОСТІ; ПАКУНКИ ДО ВСІХ КРАЇН ЄВРОПИ І АЗІІ; МІЖНАРОДНІ ПОШТОВІ ПЕРЕКАЗИ. Віра КОВБАСНИК-ШУМЕНКО Антія ШУМЕНКО ВІДКРИТО: в ПОНЕДІЛОК до 7:30 веч. в кожний день: 9:30 — 6:30 веч. В СУБОТИ в місяцях липні і серпні ВУДЕ ЗАКРИТО.

ПРАЦЯ HELP WANTED MALE

AUTO MECHANICS Experienced for Olds mobile dealership. Excellent working conditions; all benefits. LADD OLDSMOBILE 53 Washington Avenue Belleville, N.J. 201 751-2121

ТРИКОТАЖНИЙ МЕХАНІК Досвідчений на Tricoma Flat Lock. Става працює протягом цілого року. Добра платня. Добра нагода для відповідного чоловіка. AL 5-4080

MACHINIST MAINTENANCE Repair and maintain automatic and semi automatic machinery used in production of small mass produced items. Punch press, printers, spot welders. EVANS RULE CO. 400 Turnbull Street Elizabeth, N.J. EL 4-5800 An equal opportunity employer

РОЗКОЛЮВАЧ Досвідчена праця при перетяганні. Добра платня, постійна праця, гарні умовини праці, згодуються особисто: H & S POLISHERS 2 West 47th St. Room 210 New York City

ДО РУЧНОГО ПОДРУБАННЯ металу і фарбування хрому. Платня компанійні користі. JAMAICA MFG. CO. Wyandanch Avenue Wyandanch, L.I. 516 643-5300

DRAFTSMAN Basic hydraulic system, small Company with excellent training & advancement opportunities, ideal working conditions in Port Newark, N.J. Salary open. Call 201 659-2600

ПРАЦЯ HELP WANTED FEMALE MODELMAKER TOY LINE Обзнайомлений з пластицином і дерев'яними виробами. Висока зарплата + користі. Знаменита нагода для відповідного чоловіка. Тел. негайно: 824-2100

CLERK, STATISTICAL Knowledge typing & good handwriting essential, beginner acceptable, pleasant working conditions, air cond. office, many benefits. AREA MAPLEWOOD, N.J. Box M. W. Room 714 521 — 5th Ave. N.Y. 10017

ОПЕРАТОРКИ при Metrow машинах. Досвідчені при сервах для мед-сестер. Добра платня, става працює, гарні умовини праці. P. R. KNITWEAR 99 Broadway Brooklyn, N.Y. EV 7-0111 (3rd Floor)

ENDCODERS Modern company has opening for experienced IBM 1203 end-coder operators, or 10 key adding machine operators with speed & accuracy. Call Mr. GALELLA bet. 9-5 201 624-4050

ДО РУЧНОГО ВИКІНЧУВАННЯ ТА ОПЕРАТОРКИ При мужських спортивних жакетах, до Singer машин Lewis та American Blindstich. Добра платня, става працює, юніа. FINE CRAFT COAT CO. 134 Knoll Street Brooklyn, N.Y. EV 6-0018

STENOGRAPHER Expd. Able to take shorthand, use elec. typewriter & IBM transcriber. Knowledge general office routine. NE plant loc. CROWN PRODUCTS 2121 Wheatheaf Lane Philadelphia, Pa. PI 4-4452

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНІОСОЗУ

СПОРТ

редактор В. СОХАН

КАЛЕНДАРЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Легкоатлетичні першості Української Спортової Централі Америки і Канади відбудуться 27-го і 28-го серпня на оселі СУМА "Київ" у Дітроїті, Миш. Змагання в ряді конкуренцій легкоатлетичні будуть проведені в групах чоловіків, жінок, юнаків, юначок і хлопців та дівчат. Початок змагань в суботу, 27-го серпня, о год. 12-й вполудне.

Відбиванковий турнір чоловічих дружин за чашу УРСОЮзу відбудеться 27-го і 28-го серпня на оселі "Верховина" у Глен Спей, Н. Й. Початок турніру о год. 1-й по полудні в суботу, 27-го серпня.

УСК Нью Йорк — Чорноморська Січ, Ньюарк, товариський футбольний змагання відбудеться в неділю, 28-го серпня на гринці Українського Села в Бавнд Бруку в програмі спортивного пікніку, який влаштовують спільно обидва Товариства. Також розіграють на цьому пікніку футбольні змагання дружини "Олдбойз" УСК-у Нью Йорк та Чорноморської Січі, Ньюарк.

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ — НЬОАРК СК 2:2

Юнійор 18 серпня. — Вже розпочали планову підготовку до нового сезону футболісти І-ї дружини Ч. Січі. В своїх других тренінгових змаганнях, цим разом з німецьким клубом Ньюарку, січовики ремісували 2:2. Як і можна було сподіватися, в складі Ч. Січі виступило ряд нових змагунів, кандидатів до І-ї дружини. Голі для Ч. Січі здобули: Понос і Гайдай.

ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ — УСК НЬО ПОРК

Чергові товариські змагання І-ї дружини Ч. Січі відбудуться в наступну неділю 28 серпня на площі українського села Бавнд Брук. В цих змаганнях обидві українські дружини випробують свої нові набути, які мають ввійти до цюгоричних складів.

На цій же площі відбувається важлива гра футбольних ветеранів так зв. "Олдбойз". Обидва суперники пильно приготуються. Минулої п'ятниці читачі мали можливість познайомитися зі "Свободи" зі складом футбольних ветеранів УСК-у. Сьогодні ми радо подіємо склад, в якому виступають "старші" січовики: Б. Чапля, Я. Турянський, К. Гевко, І. Боянінський, Вік. Каздоба, Д. Хромоский, В. Маркус, Р. Бойко, І. Гірман, О. Голука, Бакун, І. Мурза, Ю. Гельбик, В. Сохан, др. І. Ярош, Майорчак і інші.

О. Твардовський "САНТОС" — "БЕНФІКА" 4:0

У перших змаганнях Міжнародного Футбольного Турніру Чемпіонів бразилійська дружина "Сантос" із феноменальним змагунном Пеле перемогла легко і переконливо 4:0 португальську одиннадцятку "Бенфіка". Цій зустрічі світової слави футболістів на Трайборо Стадіоні в Нью Йорку в неділю, 21-го серпня пригледалося 26.000 осіб, а решта симпатиків футболу повернулася домів з-під брам стадіону, який не зміщував більше глядачів.

ВІДБІВАНКАРІ УКР. ЦЕНТРАЛІ ЗДОБУЛИ ЧАШУ БІЛОРУСЬКОЇ ОСЕЛІ

В суботу, 6-го серпня, на білоруській відпочинковій оселі в Глен Спей відбувся відбиванковий турнір, в якому взяли участь чотири чоловічі дружини таких клубів: "Тризауба" з Філадельфії, УСК-у з Нью Йорку, Української Централі з Пассейку і господарів — Б. С. К. "Ньюман" із Савт Ріверу, Н. Й. Дж. Після відбутих гор кожний з кожним дві перші дружини розіграли між собою фінальну зустріч, в якій відбиванкарі Української Централі з Пассейку перемогли у двох сетах Б. С. К. "Ньюман". Дружина переможців здобула чашу білоруської оселі. Провідником цього турніру був Григорій Артюшенко з ВСК "Ньюман" УСПАК репрезентував на турнірі її голова др Михайло Снігурович, який теж судував фінальні змагання.

Люсю Друневич, чемпіонку УСПАК вітас з перемогою керівник тенісових першостей інж. Богдан Рак. (Світлина з 1964 року)

бою фінальну зустріч, в якій відбиванкарі Української Централі з Пассейку перемогли у двох сетах Б. С. К. "Ньюман". Дружина переможців здобула чашу білоруської оселі. Провідником цього турніру був Григорій Артюшенко з ВСК "Ньюман" УСПАК репрезентував на турнірі її голова др Михайло Снігурович, який теж судував фінальні змагання.

НОВИЙ УСПІХ ЛЕОНІДА ЛУЦЕНКА

Леонід Луценко, відомий на Сході ЗДА футболіст, який виступав у рядах "Тризауба" — Філадельфії, "Січ" — Елізабет, УСК-у Нью Йорк і "Чорноморської Січі" — Ньюарк, обняв пост асистента професора фізичного виховання та рівночасно керівника призначення на керівника секції футболу і легкої атлетики Сейтвотого Коледжу Монтклер, Н. Дж. Вчительську кар'єру почав Леонід Луценко у Гантер Коледжі, а після того був викладачем і керівником команд футбольних дружин молодших студентів у Прат Інституті в Брукліні. Тепер він працює над підготовкою футбольного вишкелі ного табору, який відбудеться під його керівництвом в кінці серпня на оселі "Верховина". Дружина Леоніда Луценка, — це Ляриса Роговська, Королева Краси "Союзівки" ("Міс Союзівка") 1963 року.

НА ПОРОЗИ ФУТБОЛЬНОГО СЕЗОНУ

Швидко проходить літо. Здається, ще зовсім недавно симпатичні українські дружини, стежили за останніми виступами своїх любимців. І ось ми знову на порозі футбольного сезону... Точніше, 11 весесня сотні футбольних дружин на сході ЗДА, і між ними десяток українських, вирушають у довгий і важкий шлях, наприкінці якого, найкращих, чекають чемпіонські відзначення і різні Чаші та Трофеї. Цюгоричний сезон буде цікавий і напружений. Особливо в так зв. професійній Лізі і півпрофесійній Німецької - Американській Ф. Лізі, в яких, як відомо, виступають три наші найкращі дружини на сході ЗДА: Ч. Січ, Тризауб і УСК. Варто пригадати, що саме проти згаданих Ліг, а головню проти передових дружин з етнічними назвами, формуються знову штучні новотвори, якими будуть нові професійні Ліги, що цим разом матимуть підтримку багатих спонзорів. Дивно все таки, що ці багаті рішення починали футбольну історію ЗДА — від себе. Іх вклад і видатна поміч вже існуючим футбольним осередкам в ЗДА, зробила б, на нашу думку, кращу

ІНЖ. ЯРОСЛАВ РУБЕЛЬ, КЕРІВНИК ПЛАВАЦЬКИХ ЗМАГАНЬ ЗА ПЕРШІСТЬ УСЦАК. ЦЮГОРІЧНІ ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ НА СОЮЗІВЦІ БУДУТЬ ЮВІЛЕЙНИМИ — ВЖЕ ДЕСЯТИМИ, ЦО ІХ ОРГАНІЗУЄ ІНЖ. Я. РУБЕЛЬ З ГРУПОЮ СПОРТОВИХ ДІТЯВ КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩАРСЬКОГО КЛУБУ з Нью Йорку.

Та нас цікавлять не так "бізнесові новотвори", як наші внутрішні футбольні справи. Саме про них нам йдеться. В першу чергу ми повинні подбати, щоб українські передові дружини: чемпіон ЗДА Тризауб, чемпіон НАФСОЮзу УСК Н. Й. і віцечемпіон АФЛІги Чорноморська Січ, і в цюгоричному сезоні задержалися на поверхні американського футболу. Надіємося, що про це подбать проводи згаданих дружин. Згадуємо про це наше бажання, мусимо же раз згадати про це одну важливу справу, без познрав якої, здобути навіть найбільші успіхи даної нашої дружини втрачають на вартості. Йдеться про українізацію і відмолодження. Особливо воно важке під сучасну пору, коли розпочали формуватися нові професійні Ліги. Ми не вилдеримо цієї чергової конкуренції, якщо в наших складах переважатимуть чужинські "олдбойз". Скорше чи пізніше український глядач втратить охоту йти на змагання цих "олдбойз", а радше піде на три дружини нових Ліг, дружини яких матимуть кращі змагунів. Для цих наших глядачів воно буде цілком самозрозуміле. Ось чому ми радіємо, що в складі віце-чемпіона АФЛІги — Ч. Січі і в цьому році виступатимуть в більшості наші українські таланти: А. Юрків, М. Павлішин, В. Чижович, З. Снілик, В. Каздоба, О. Чапка, Т. Понос, А. Попович. Ми багато сподіємося від наших молодих вихованців: М. Воробця, Л. Вільчака, В. Вільчака, які в цьому році ввійдуть до складу 1-ої дру-

РЕАЛ ЕСТЕЙТ ДІСПЛЕЙ

ПРОДАЄТЬСЯ КИП'ЮЄТЬСЯ ДОМІ - ВІЗНЕСІ - ЛІТНІСЬКА - ПЛОЩІ - ФАРМИ TRIDENT REALTY CO. 98 Second Ave. - NEW YORK, N.Y. - Tel.: 477-5400 ВЕРЕМО ДОМІ ПІД ЗАРЯД

REAL ESTATE DISPLAY

ПРОДАЄТЬСЯ КИП'ЮЄТЬСЯ ДОМІ - ВІЗНЕСІ - ЛІТНІСЬКА - ПЛОЩІ - ФАРМИ TRIDENT REALTY CO. 98 Second Ave. - NEW YORK, N.Y. - Tel.: 477-5400 ВЕРЕМО ДОМІ ПІД ЗАРЯД

ТАРЗАЦІ, ч. 5675. Сорро викликає видіння!

Холоднокровно і драматично Сорро почав своє закликання. — О, духи вічного синього неба... Покажіть оцим невірним знам Зетарові могутності! Топта витріщила очі на жахливу річ, що формувалася в огні. На ричачого лева з вузлом довкола його тіла!

жнини. Ми будемо дуже раді, коли почуємо і про молодих українських футболістів в інших наших дружинах.

А які побажання мають симпатичні українські дружини? Вони звичайно, як і всі інші любители цього спорту в цілому світі, хочуть бачити перемоги і більше голів! Нікому не цікаво сидіти на трибуні і чекати 90-хвилин, щоб футболісти стріляли хоч одного голя. Взагалі, українські глядачі очікують, що в новому сезоні буде лад і порядок в самих лігах, а на стадіонах завзяті, але фер гри, та точніше і справедливе судування. Українські футболісти очікують щирої моральної і матеріальної підтримки в усіх містах своїх виступів: Ньюарку, Нью Йорку, Філадельфії, Гартфорд і Бостоні, Нью Брітені і Балтіморі.

РІЗНЕ

Українське Високошкільне Бюро ROMAN PARCEL SERVICE 141 2nd Ave., New York City Tel.: GR 6-7430 — вивіска: НАДАЛИ ПАЧКИ З ОДЯГОМ і дуже добрі ХАРЧОВІ, Голіворози, машини до пращи і шиття і т. д. Урадою готується від 8:30-7 веч. Субота до 6 веч. В липні і серпні в меділі — закрито.

МАШИНИ ДО ПИСАННЯ

українські, англійські, російські по дуже поміркованих цінах. Нова ціна обдова. Також направи, авторизовані, вимини. Всі гарантовані. Jacob Sacks ALL LANGUAGE TYPEWRITER CO. 119 West 23rd St. (67 Ave.) New York, N.Y. Chelsea 3-8086 Вихід. шод. до 6:30 веч., суб. до 4-01

Розшуки

ПОШУКУЄТЬСЯ БОГДАН РИБЦУК давніше замешкалий у Філадельфії. Хто знає його місце побуту, просимо зголосити до канцелярії ЗУАДКомітету на адресу: United Ukrainian American Relief Committee 5020 Old York Road Philadelphia, Pa. 19141

ПРАЦЯ HELP WANTED FEMALE

REGISTERED NURSES and LICENSED PRACTICAL NURSES Full time & part-time. Salary for RN's \$104. per week plus \$20. differential for evening & nite shift. Salary for LPN's \$80. per week plus \$10. differential for evening & nite shift. Part-time differential paid also. Hospital paid life ins. & other excellent fringe benefits. Write: Nursing Office, Miss Elizabeth A. Byrne, R.N., Director of Nurses, Chelsea Memorial Hospital, Chelsea, Mass. 02150.

Funeral Directors

Theodore WOLININ, Inc. Директор Похоронного Заводу 123 East 7th Street NEW YORK, N.Y. (9) Tel.: GR 5-1437 СОЛІДНА ОБСЛУГА

LYTWYN & LYTWYN UKRAINIAN FUNERAL DIRECTOR

801 Springfield Avenue NEWARK, N.J. IRVINGTON, N.J. ESsex 5-5555

ПЕТРО ЯРЕМА УКР. ПОГРЕБНИК

Займається Похоронною BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ Контрольована температура. Ра. Модерна каліція до ужитку ДАРОМ. PETER JAREMA 129 EAST 7th STREET NEW YORK, N.Y. ORegon 4-2588